

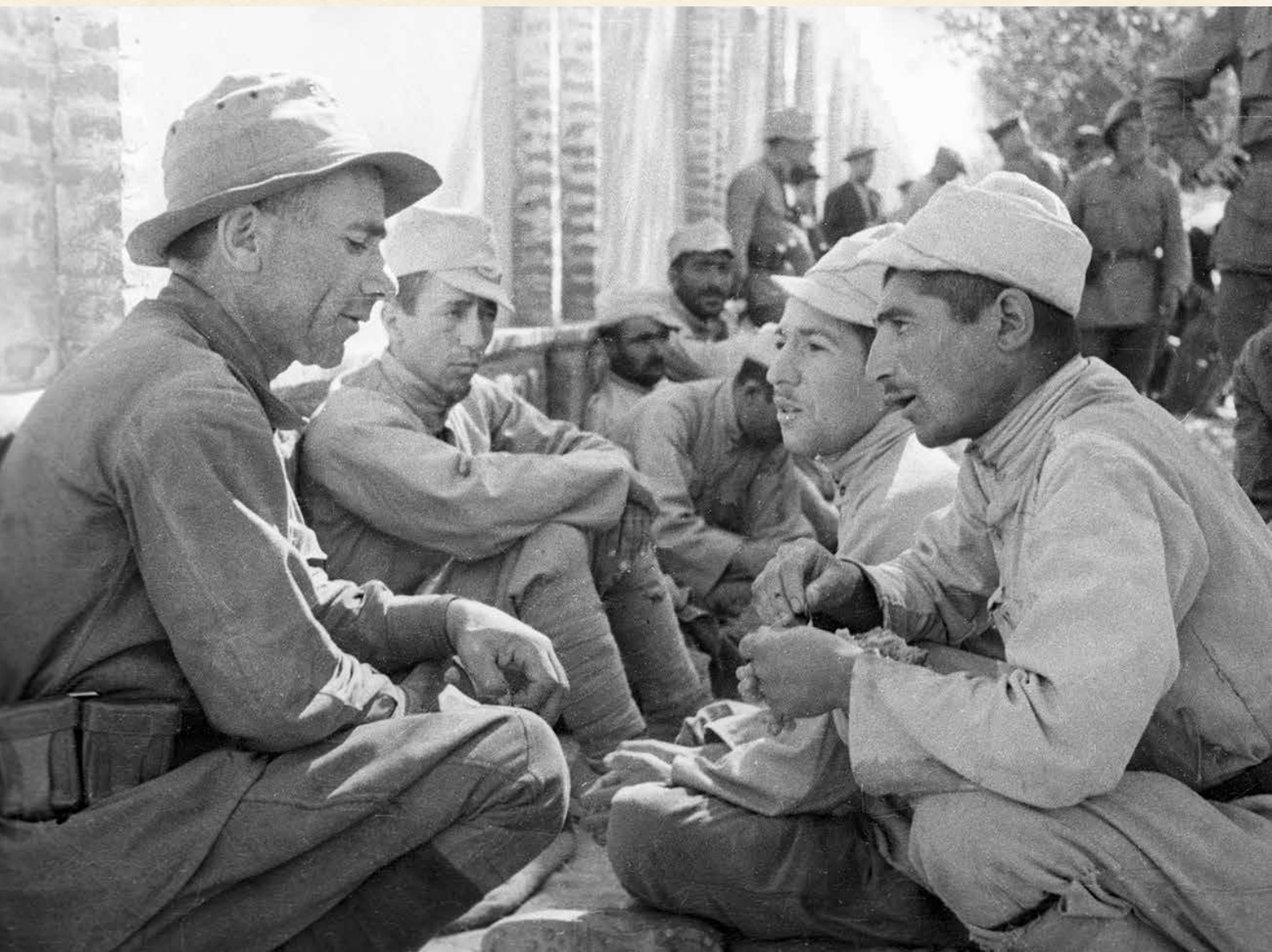
آرشیو ملی ایران
(معاونت اسناد)

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

خسارات متفقین به ایران

اسناد دوره اشغال ایران در جنگ دوم جهانی

« ایران در اشغال متفقین »

تجزیه و تحلیل حوادث و رویدادهایی که منجر به اشغال ایران در سوم شهریور ۱۳۲۰ توسط متفقین شد یکی از مسایل مهم و مورد توجه نظریه پردازان و پژوهشگران علوم سیاسی بوده است. جامعه ایران در فاصله دو تحول مهم یعنی کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ و اشغال سال ۱۳۲۰ شاهد تحولات متعددی بود. با وجودی که انتظار می رفت با روی کار آمدن رضاخان، نظام سیاسی طرفدار انگلیس استقرار یابد اما در فردای پس از به سلطنت رسیدن رضاشاه، مشاجرات با انگلیس آغاز شد. رضا شاه در سال ۱۳۱۲ بطور یکجانبه قرارداد نفتی با انگلیس را الغاء کرد. حمله آلمان به اتحاد شوروی نیز روی هم رفته مورد استقبال محافل سیاسی ایران قرار گرفت و این امکان که روسها بزودی شکست خواهند خورد موجب شد که رضاشاه و نخست وزیرش علی منصور، در پاسخ به تقاضاهای انگلیس و روسیه برای اخراج اتباع آلمان کوتاهی کنند، متفقین این موضوع را برای توجیه جلوه دادن حمله خود به ایران در اوایل شهریور ۱۳۲۰ بهانه قرار دادند، با عبور متفقین از مرز کشور و پیشروی به سوی مرکز، رضاشاه و دولت که در سردرگمی و آشفتگی غوطه ور بودند از اتخاذ هرگونه تدبیری برای رویارویی با بحران فزاینده ناتوان ماندند. رضاشاه که از احتمال اشغال تهران به دست متفقین عمیقاً نگران بود سودای استعفا از سلطنت و حرکت به اصفهان را در سر می پروراند و وزیران کابینه می بایست همواره او را از چنین اقدامی منصرف سازند. اما با پیشروی متفقین به سوی تهران، رضاشاه که اینک آخرین شراره امید خود را از دست داده بود، سلطنت را به ولیعهد وا گذاشت و بیدرنگ از پایتخت خارج شده، چندی بعد کشور را ترک گفت. مسئله تجلیه ایران مباحث زیادی را در مجلس به خود اختصاص داده بود پس از مقاومت فراوان و بحثهای پرشور در مجلس، پیمان اتحاد سه جانبه در بهمن ۱۳۲۰ به تصویب رسید. براساس این پیمان، حقوق گسترده‌ای به متفقین در زمینه استفاده از تسهیلات حمل و نقل ایران و نگاهداری هر تعداد سرباز که مورد نیاز باشد، تفویض گردید. یکی از پیامدهای اشغال ایران توسط متفقین، سیاستهای مالی و اقتصادی بود که آنان به ایران دیکته می کردند که باعث وخامت اوضاع اقتصادی شد. مثلاً کاهش شدید ارزش پول ایران (از ۶۸ ریال به ۱۴۰ ریال در برابر هر لیره استرلینگ) و کمبودهای حاد مواد غذایی، باعث افزایش خریدهای ناشی از وحشت زدگی و احتکار و خودداری تولید کنندگان از فروش گردید. در کابینه سه‌پهلی، تأمین اسکناس کافی برای پاسخگویی به تقاضاهای فزاینده ناشی از افزایش قیمتها و هزینه‌های جنگی متفقین در اولویت قرار گرفت. در کابینه قوام نیز، نمایندگان مجلس تحت فشار انگلیس و شوروی موافقت کردند که چاپ اسکناس که وابسته به کابینه بود، واگذار شود. امتیاز مزبور و اینکه مجلس حتی پس از تقدیم لایحه اختیارات با قوام مدارا کرده بود، شاید حمل بر آن شود که ترفندهای قوام تا حدی موفقیت آمیز بوده است.

تقاضای قوام برای اختیارات تام با بحران ناشی از خواستههای فزاینده متفقین برای ریال و مساعی دولت در حل این مشکل، مصادف گشته بود. انتشار اسکناس در پاسخ به نیاز متفقین مسلماً تورمی شدید در پی می داشت و دیگر مسائل مربوطه از جمله افزایش قیمتها و کمبود مواد بخصوص گندم را تشدید می کرد.

بحران مالی و سیاسی ناشی از اشغال متفقین پیامدهای دیگری نیز در بر داشت. از لحاظ مالی کارگردان اصلی امور مالی ایران در این دوران میلیسیو بود، که به عنوان رئیس کل دارائی ایران برای مدت پنج سال اختیارات وسیعی در زمینه تنظیم امور مالی، مسایل تأمین خواربار و کمبودها، تثبیت قیمتها بهبود وضع حمل

و نقل و تعدیل بودجه برخوردار گردید. بازرگانان و کسبه در اعتراض به گسترش اختیارات میلسپو بازار و مغازه‌ها را تعطیل کردند ولی با دخالت فرماندار نظامی مجبور به بازگشائی آن شدند. از لحاظ سیاسی، فاجعه سمیرم (خلع سلاح ۹۰۰ سرباز دولتی توسط عشایر قشقائی و بویراحمدی در شهر سمیرم) بازتاب گسترده‌ای در مطبوعات و نیز در مجلس داشت. حبیب‌اله نوبخت، نماینده مجلس دولت را مورد استیضاح قرار داده آن را به شروع جنگ داخلی در استان فارس متهم ساخت.

در این میان همکاری نوبخت با یک سازمان هوادار آلمان که وی یکی از اعضاء برجسته آن بود و متفقین به تعقیب او پرداختند. نوبخت به جنوب گریخت و در مجلس حضور نداشت تا استیضاح خود را پی‌گیری کند.

نیروهای اشغالگر عدم مداخله در امور داخلی، خروج فوری و کامل پس از خاتمه جنگ و پرداخت غرامت کامل و بهای منابع اقتصادی مورد استفاده را وعده داده بودند. در عمل عدم مداخله، به دو علت کاملاً متفاوت از مرحله حرف فراتر نرفت. نخست، مداخله، لاقبل به طور غیر مستقیم تا اندازه‌ای اجتناب‌ناپذیر بود، زیرا نیروهای اشغالگر قصد استفاده از منافع ایران مانند مواد غذایی، مواد خام، جاده‌ها، راه آهن و مخابرات را داشتند. دوم، مداخلات ناموجه فراوانی هم صورت می‌گرفت که ناشی از رقابت‌هایی بود که با توجه به چشم انداز اوضاع پس از جنگ بین خود کشورهای اشغالگر پدید می‌آمد. بنابراین انگلستان و شوروی هر دو برای ایجاد یا حمایت از گروه‌ها، گرانشات و رجال سیاسی ای که متحدان طبیعی خود بشمار می‌آوردند، می‌کوشیدند.

همانطور که گفتیم پی آمدهای اقتصادی اشغال نیزه‌وران کننده بود. متفقین به مواد غذایی، توتون، مواد خام و... برای مصارف نیروهای خود و سایر نقاط نیاز داشتند. از این رو دولت ایران را عملاً وادار کردند تا این منابع اقتصادی را در اختیارشان قرار دهد. این اقدام با استفاده از سیاست پولی به ویژه کاهش ارزش پول ایران، بسط عرضه پول و افزایش اعتبارات انگلیس و شوروی به انجام رسید. ابتدا ارزش پول ایران بیش از ۱۰۰ درصد کاهش یافت و بر حسب شرایط موجود کاهش ارزش پول می‌تواند آثار مفید یا مضر بر اقتصاد سیاسی یک کشور بگذارد. هنگامی که ارزش پول ایران کاهش یافت، تقاضا برای صادرات ایران یعنی تقاضای نیروهای اشغالگر برای کالا و خدمات ایران عملاً نامحدود بود، در حالی که میزان عرضه کالاهای مزبور محدود بود. مجموعه این مشاهدات حاکی از آن است که کاهش ارزش پول ایران به میزان ۱۰۰ درصد، در آمد ایران را از فروش کالا و خدمات (یا صادرات) به متفقین به نصف تقلیل داد از سوی دیگر، از آنجا که ماهیت واردات ایران کاملاً مشخص بود و نمی‌توانست کاهش قابل ملاحظه‌ای یابد و حال که ارزش خارجی گرانتر شده بود، ارزش واردات ایران نمی‌توانست تفاوت چندانی با قبل از کاهش نرخ ارز داشته باشد. این بدان معناست که کاهش ارزش پول در آمد صادراتی ایران و تراز پرداخت‌های آن را به شدت تحت تأثیر قرارداد و اثر تورمی فوق‌العاده‌ای بر اقتصاد گذارد.

دوم، افزایش عرضه پول به میزان چهار برابر در اوضاع یاد شده یکسره تورمی بود، زیرا احتکار اسکناس اصلاً مطرح نبود و در هر حال افزایش عرضه پول محلی بود که نیروهای اشغالی را قادر می‌ساخت مخرجان را در کشور بپردازند.

سوم، بر پایه توافق های جداگانه با انگلیس و شوروی، ۶۰ درصد از مازاد سالانه تجاری ایران با انگلیس تا کل صادرات سالانه داده شده بود. شوروی، تا پایان جنگ بازپرداخت نمی شد و در آن هنگام بر پایه نرخ (کاهش یافته) جدید برابری زبان، به تلافی پرداخت می شد. به زبان ساده، کل قرضه یعنی کاهش ارزش پول افسار انگلیس و اعتباری وام به انگلیس شوروی دزدی مستحقاته ای بود از منی بسیار ضعیف و فقیر عملاً؛ در کالای و پول ایران، راه آهن سراسری کشور که بیشتر برای حمل ملزومات به شوروی بکار رفت، بزرگترین کمک ایرانیان در تلاشهای جنگی متفقین بود. این امر مستلزم توسعه خط آهن از اهواز تا بندر خرمشهر و تعمیر برخی نسمتهای دیگر بود که به هزینه و به وسيله مصروفتهای انگلیسی انجام گرفت. در پایان جنگ نیروهای انگلیسی و آمریکایی بر پایه توافق قبلی از ایران خارج شدند و انگلیسی ها کل اعتبارات دریافتی در دوره اشغال را به ایران بازپرداختند اما شوروی ها از خروج از ایران خودداری ورزیدند و تا زمان اولتیماتوم آمریکا و وعده امتیاز نفت شمال از سوی ایران، در ایران باقی ماندند. از این گذشته، بازپرداخت اعتبارات دریایی را به تعویق انداختند و آن را همچون یک حربه سیاسی بکار بردند تا اینکه در اوایل ۱۳۳۴ با دولت زاهدی به مذاکره نشستند و چند ماه بعد یعنی در زمان حکومت حسین علاء بدهی خود را باز پرداخت کردند.

مسأله ای که در اینجا حائز اهمیت زیادی است توضیح علت بحران اقتصادی ایران در دوران اشغال می باشد. با توجه به دوران رونق نسبی قبل از اشغال، علل یا عواملی باعث بحران اقتصادی ایران در این دوره شده بود؟

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

در مقام پاسخ به پرسش فوق الذکر بنظر می رسد که:

- ۱ - کاهش ارزش پول ایران موجب بحران اقتصادی شد.
- ۲ - افزایش عرضه پول به منظور رفع نیاز متفقین موجب کاهش ارزش پول ایران شد.
- ۳ - اشغال ایران توسط متفقین موجب بحران اقتصادی شد.

شق سوم از دو شق قبلی منطقی تر، معقول تر و مستدلتر می باشد. در راستای آزمون آن گام اول، جمع آوری داده ها، سپس تجزیه و تحلیل، رده بندی و مقایسه وجوه اشتراک و افتراق به منظور رسیدن به نتیجه نهائی می باشد.

مکاتبه وزیر مختار انگلیس
با نخست‌وزیر درباره
عدم رضایت از سانسور
مطالب مربوط به متفقین
در مطبوعات ایران

فروردین ۱۳۲۱

No. 1073.

12th April, 1942.

۲۳ فروردین ۱۳۲۱

شماره ۱۰۷۳

My dear Prime Minister,

You will remember that I have informed you on more than one occasion that the Persian side of the tripartite press censorship was not satisfactory. On the first occasion you promised to appoint as censor an experienced official who would be able to take decisions immediately without reference to higher authority, and thus to remedy the complaint that press messages are suffering unconscionable delay. A few days ago I informed you that British and other foreign journalists were complaining that whereas the British and Soviet Censors were always present at stated times, the

/Persian

His Excellency
Monsieur Ali Soheily,
President of the Council of Ministers.

اقای نخست وزیر عزیزم

انتخاب پداحر دارید که چند بار بجناب عالی
مدتر داده ام که قسمت سانسور / مصبرات
روز سه لانه رسایت بخشیر می باشد .
در دفعه اول و تنده فرمودید که یک نفر
بامور نارازموده را سندی سانسور قرار
رسید که برانند بدون مراجعه به مقام
ما سون فررا ندمیم اتخاذ سباید و رفع این
سباید نه ا- بار روزنامه ما مورد تاخیر
سیر موسیقی واقع میشود بسماید : چند روز
قبیل به ان حساب اصلاح دادم که روزنامه
تاران انجیمی و دارچی رینر سباید
داسته اند از اینکه با وجود اینکه
مستدیان سانسور انگلیسی و روسی همیشه
در ملاقع سبینه حضور دارند سندی
سانسور ایرانی اغلب غایب است و تا اینکه
مشارالیه را حتی پیدا کنند چندین

جناب آقای علی سبهیلی نخست وزیر ایران

ساعت از وقت تلف میگردد گذشته
 از اینکه پس از پیدا شدنش حاضر
 کردن او باینکه رای فوری بدهد
 کاری است مشکل من بنا بر این دوستدار
 مستر خرواشم شد که بمامور سانسور
 ایرانی دستور داده شود که در
 همان ساعاتی که مامورین سانسور
 انگلیسی و روسی حضور می یابند یعنی
 از ساعت هشت صبح الی یک بعد از
 ظهر و از ساعت ۳ الی ۵ بعد از ظهر
 در اداره حرد حاضر گردند. بنابراین
 روزنامه ناران - ارچی نه مستدیان
 سانسور انگلیسی و روسی را در دست
 دارند در بین ساعات مزبور بدست
 مستدی سانسور ایرانی بروند و مسارانیه
 را بنیابند - رایین صورت چنانچه اخبار
 مزبور از محلهائی در خارج از ایران
 فرستاده شود برای دولت ایران هیچ
 جای شکایت نخواهد داشت. در
 واقع دوستدار جدا در این فکر میباشم
 که به دولت متبوعه خود پیشنهاد
 صریحه را بنمایم که بر طبق آن از

Persian Censor was often absent and
 many hours were lost before he could
 even be found, apart from the difficulty
 of inducing him to give a speedy
 decision when found. I should there-
 fore be obliged if orders could be
 given to the Persian Censor to be pres-
 ent in his office at the same hours as
 the British and Soviet Censors, viz.
 from 8 a.m. - 1 p.m. and from 3 - 5 p.m.
 If foreign journalists who have secured
 the stamp of the British and Soviet
 Censors go to the office of the Persian
 Censor between those hours and do not
 find him, the Persian Government will
 have no cause to complain if the mes-
 sages in question are despatched from
 places outside Persia. Indeed, I am
 thinking seriously of proposing to my
 Government a procedure whereby the
 approval of the Persian Censor to press
 messages might be dispensed with, unless
 /he can

- ۳ -

موافقت سانسور ایرانی را اخبار مسبوغاتی
صرفاً در مورد ملر اینده با اخذ دستور
ما عیناً صادر شود به منظور تردد در سر
انتظام و نهایتاً همه امور به دستور بدایت
شاید *

دوست دمیعی

از: دبلیوز: بوژان *

- 3 -

he can be induced on the instructions
from his superiors to take his
important duties more seriously.

Yours sincerely,

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

مکاتبه وزیر مختار انگلیس
با نخست‌وزیر درباره عدم
درج گزارش نطق‌های
نمایندگان مجلس علیه
متفقین در مطبوعات

شهریور ۱۳۲۱

۳۰ شهریور ۱۳۲۱

شماره ۱۲۷۶

۳۰ شهریور ۱۳۲۱
۶
۱۲۷۶

21st September, 1942.

No. 1276.

آقای نخست وزیر عزیزم

My dear Prime Minister,

مقصود از نگارش این نامه بخاطر
آوردن عده است که انجناب شفاها
در تاریخ ۲۰ سپتامبر فرموده اند مبنی
بر اینکه او امر لازمه صادر خواهند
فرمود که از درج گزارش نطقهائی که
بر علیه متفقین از طرف نمایندگان
مجلس شورای ملی در مجلس بعمل می
آید در مطبوعات جلوگیری شود. بدیهی
است این قبیل نطقهها اصلاً نباید ایراد
کرد و این هم باعث تعجب دوستداران
هم باعث تعجب دولت متبوعه دوستدار
گردیده که موجوداتی که در طی سالهای
متمادی هیچ کاری انجام نداده اند
جز اینکه حقوقی بعنوان نمایندگان
دریافت و با هراقدایی که شاه سابق
بانها تکلیف مینمود موافقت نمایند
حال باین اندازه هتک شای شجاعت
آمیز مینمایند که منضوران خلل وارد

I write this letter to remind
Your Excellency of your promise, made
orally on September 20th, to issue the
necessary orders to prevent the pub-
lication in the press of reports of
speeches hostile to the Allies which
are made by deputies in the Majlis.

Such speeches ought not, of course, be
made, and it is a cause of surprise to
me and to my Government that creatures

who for years did nothing but draw
their pay as deputies and agree to any
measure which the late Shah liked to
put before them, are now so full of
heroic speeches designed to hamper the
efforts of the democratic British
Government in their struggle against
the arbitrary régime of the Germans.

If, however, we admit for the moment
that /

His Excellency.
Monsieur Ahmad Qavam,
President of the Council of Ministers,
T E H R A N.

جناب آقای احمد قوام نخست وزیر
دولت شامنشاهی ایران - طهران

کردن بمساعی دولت دموکراسی انگلیسی
 در پیکار آنها بر علیه رژیم خود سر
 آلمان ها میباشد. در هر حال چنانچه
 گزار باشد فعلاً این قبیل نطقها
 گاه گاهی هم ایراد شود تا موقعیکه
 دولت متحد ما ایران اقدامات لازمه
 د ایر بجلو گیری از آنها بنماید نمیتوان
 استدلال نمود که گزارشات مزبور
 در مطبوعاتی که مجاز نیستند این
 قبیل مطالب را بشکل مقاله درج
 نمایند منتشر گردد. دوستدار یک شماره
 از روزنامه (مهر ایران) را که
 حاوی گزارشی از یک نطق بسیار خصمانه
 ضد انگلیسی بود و از طرف یکی از
 نمایندگان یمنی نویخت ایراد شده
 بود بجناب آقای وزیر امور خارجه تسلیم
 نمودم یک چنین گزارشی نباید هیچ وقت
 در کنسروی که مدعی است باینکه متحد
 بریتانیا و کبیر روسیه شروری میباشد
 اشاعه یابد لیکن از آنجائیکه در
 چندین روزنامه که بعضی از آنها

that such speeches may occasionally
 be made, until the Allied Government
 of Iran has taken the necessary steps
 to stop them, it cannot be argued
 that they should be given publicity
 in the press, which is not permitted
 to publish material of that kind in
 the form of articles. I handed to
 His Excellency the Minister for
 Foreign Affairs a copy of the Mehr-
 i-Iran, containing a report of a most
 hostile anti-British speech made by
 the Deputy Naubakht. This report
 should never have been published in
 a country which professes to be the
 Ally of Great Britain and Soviet
 Russia, but as it has appeared in
 several newspapers, some of which
 have a good reputation, the proper
 remedy seems to be to issue orders
 that in future, if a speech un-
 friendly/

دارای شهرت خوبی میباشد درج
 گردیده است چنین بنظر میرسد که
 علاج واقعی آن این است که دستور
 صادر گردد در آتیه اگر نطقی بر علیه
 متفقین در مجلس ایراد کردن نباید در
 مخبریات درج شود . امیدوارم سرچه
 زودتر اطلاع حاصل نمایم که دستور
 فوق از طرف جنابعالی صادر گردیده
 است . این اقدام نه فقط از حیث
 حفظ منافع متفقین و دولت ایران لازم
 میباشد بلکه از لحاظ تأمین وجهه روز
 مه های که مایل بطرفدارن از سیاست
 دولت در مقابل رقابت های غیر موجه
 روزنامه نگاران بی قید که بدینج موضوعات
 هیجان امیز مبادرت مینمایند نیز
 لازم خواهد بود .

دوست صمیمی

از دلیلیو برلارد

friendly to the Allies is made in the
 Majlis, it shall not be published in
 the press. I trust to hear from Your
 Excellency very soon that this has
 been done. The measure is necessary,
 not only to protect the Allies and
 the Iranian Government, but also to
 safeguard reputable newspapers who
 wish to support the policy of the
 Government against the unfair com-
 petition of unscrupulous editors who
 will print anything that will make a
 sensation.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

Yours truly
 R. S. Bureau

۱۷۵۲۰
 ۲۱/۷/۲۹

تاریخ: ۱۳۵۱/۱۰/۱۱
شماره: ۵۰۵۲۰
پست: وزارت اطلاعات

نخست وزیر محرم‌انہ

جناب آقای وزیر اطلاعات

پیرو نامه شماره ۵۰۵۲۰ مورخ ۵۱/۱۰/۱۱ رونوشت
گزارش شماره ۷۱۳/م ح مورخ ۵۱/۹/۲۲ و گزارش مورخ
۵۱/۹/۹ سازمان امور اداری و استخدامی کشور به پیوست
ایفاد میشود. بر حسب دستور جناب آقای نخست وزیر
خواهشمند است ضمن جملاتی که مقرر است برای پیش بینی
سیاست کلی و سازمان وزارت اطلاعات در دفتر آن جناب
تشکیل شود گزارش‌های مزبور را نیز مطرح و بررسی فرمایند.
خف الرضی، مستشار نخست وزیر، در روز دوشنبه مورخ ۵۱/۱۰/۱۱
وزیر مشاور و معاون اجرایی نخست وزیر

هادی هدایتی

محرم‌انہ

نوع پیش نویس
 موضوع پیش نویس
 ریاست
 با کنویس کننده

دکتر نخست وزیر

شماره عمومی ۸۰۴۷
 شماره خصوصی
 جزوه دان
 پرونده

تاریخ نوشتن ماه تاریخ یا کنویس ۱ ماه تاریخ ثبت ۱۹/۱/۷ ماه

کیرن رادر - سازمان پزشکی

بازگشت به تاریخ ۱۸۴۴ تاریخ ۱۹/۱/۷ راجع به سازمان
 کیرن رادر را چون بخش جدید صدمات کیرن رادر را
 و کیفیت آن را به سازمان بعد از نظر کارشناسان
 از نظر کار آن به سازمان و در بخش مورد بررسی قرار
 به صدمات کیرن رادر که به سازمان بازگشت نه
 تاریخ ۱۹/۱/۷

۱۹/۱/۷

مکاتبه وزیر مختار انگلیس با
نخست وزیر درباره تقاضای
مساعدت و همکاری مأموران
سانسور ایران با نمایندگان
سانسور انگلیس

آذر ۱۳۲۱

British Legation,
Tehran.

۱۱ آذر ۱۳۲۸

شماره ۱۳۴۸

No. 1348.

2nd December, 1949.

My dear Prime Minister,

Your Excellency will appreciate that for reasons of military security it is necessary for the censorship authorities to exercise effective control over the operations of the Wireless Transmitting Station at Bushire. I should accordingly be very grateful if you would instruct the Imperial authorities concerned to co-operate

with the British Censorship Representative at Bushire in order that the necessary arrangements may be made.

B. I would propose in the first place that the Bushire Station should be directed to work only with Tehran, subject to the exception referred to in paragraph 5 below. A short daily watch would be arranged between Tehran and Bushire during which all traffic awaiting clearance at either end would be dealt with. A watch of three or four

hours /

His Excellency,
Monsieur Ahmad Qawan,
President of the Council of Ministers,
Tehran.

آقای نخست وزیر عزیز
آنجناب تعدد یق میفرمایند که بجهت امنیت نظامی لازم است که مأمورین سانسور در عملیات ایستگاه فرستنده بی سیم در بوشهر تفتیش و نظارت موثری بنمایند. بنا بر این فوق الساده ممنون خواهم شد که از صرف آنجناب بمأمورین مربوطه تاسفناهی دستور داده شود که با نماینده سانسور انگلیسی در بوشهر معاضدت و همکاری نمایند تا ترتیبات لازمه در اینخصوص داده شود.

۲- دستدار پیشنهاد مینماید که اولاً ایستگاه بوشهر دستور داده شود که با رعایت استثنائی که در قسمت ۵ زیر بدان اشاره شده فقط با طهران مخابره نماید یکوقت مختصر روزانه بین طهران و بوشهر مقرر خواهد گردید که کلیه تلگرافاتی که در هر یک از دو انتهای خط منصرف مخابره میباشد مخابره گردد و سه یا چهار ساعت وقت برای این مقصود باید کافی باشد.

۳- خوشوقت خواهم شد که ترتیباتی داده

جناب آقای احمد قولم

نخست وزیر دولت شاهنشاهی ایران

شود که نماینده اداره شانسور در
ایستگاه بوشهر در تمام این ^{مدت} حضور داشته
باشد و در موقع خروج اولانم خواهد شد
بود که اطاق بی سیم مضمناً قفل و یا
یک قسمت اساسی از دستگاه برداشته
شود.

۳- مخایره سه یا چهار ساعت در
روز بخوریکه پیشتر داد شد تراکم فعلی را
در خط زمینی بین بوشهر و عهبران که
تا حدی مربوط بآن است که ایستگاه طهران
بی سیم بوشهر رو به طرفه فقط وقت
مخایره بیست تلگراف در روز میدهند تخفیف
خواهد داد. در عین حال علت دیگری
وجود دارد و آن کمی فوق العاده
تلگرافچیانی است که روی خط زمینی
بوشهر عمل مینمایند و این موضوع منتج
بتأخیراتی تا ۴۸ ساعت هم گردیده است
دوستان این موضوع را با وزارت پست و
تلگراف و تلفن مذاکره نموده ام و از قرار
معلم در پیدا کردن تلگرافچیان مجرب
اشکالاتی در کار است. نصر با اهمیت

hours should suffice for this purpose.

3. Secondly, I should be glad if
arrangements could be made to enable
the representative of the censorship
to be present at Bushire Station
during the whole of this period. On
his departure it would be necessary

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

for the wireless room to be securely
locked, an essential part removed from
the apparatus.

4. The proposed daily total of three
to four hours will ease the existing
strain on the land line between
Bushire and Tehran, which is partly
due to the fact that Tehran Wireless
Station as present only spares time
for the Bushire Wireless Station to
clear an average of twenty messages
a day. There is, however, another
cause, namely the acute shortage of
signalling staff operating the land
line at Bushire, which has resulted

in /

فوق‌العاده این خط زمینی که رابطه اساسی
بین طهران و لندن و طهران و دهلی
بشمار می‌رود اینک از آن جناب موکدا
خواهشمندم دستور فرمایند اقدامات
مخصوص بعمل آید که تلگرافچیان لازمه
را یا با گرفتن آنها از ایستگاه بی سیم
و یا از محل دیگری تهیه نمایند *

۵- استثنائاتی که فوقاً بدان اشاره
شد آنست که هر موقع که کابل بوشهر -
فائو - بحرین مختل گردد لازم خواهد بود
که ایستگاه بی سیم بوشهر با بحرین نیز
مخابره نماید * در این گونه مواقع سانسور
بهمان صریقی اجرا میشود که در
موقع مخابره ایستگاه مزبور با طهران -
بحرین می‌گردد *

۶- ممنون خواهم شد که آنجناب
هر چه زود تر دستور لازمه را هم
راجع به تفتیش از طرف اداره سانسور
و مواقع مخابره بی سیم بوشهر و هم
راجع با افزایش تلگرافچیان که روی

in delays of as much as 48 hours. I
have taken this point up with the
Ministry of Posts, Telegraphs & Tele-
phones and I understand that difficulty
is being experienced in finding trained
signallers. In view of the great
importance of this land line, which is
an essential link between Tehran and

London, and Tehran and Delhi, I would
urge Your Excellency to give instructions
for a special effort to be made
to find the necessary signallers by
taking them either from the Wireless
Station or from some other source.

5. The exception to which I referred
above is that whenever the Eushire-
Fao - Bahrein cable is interrupted it
will be necessary for the Eushire
Wireless Station to work with Bahrein
also. At such times the same censor-
ship procedure would be adopted as
when the Station operates with Tehran.

6 /

خط زمینی کار میکنند صادر فرمایند زیرا
تصدیق میفرمایند که امنیت و فعالیت
این ارتباطات رادیویی و تلگرافی تاثیر
مهمی در مساعی جنگی متفقین در این
ناحیه خواهد داشت.

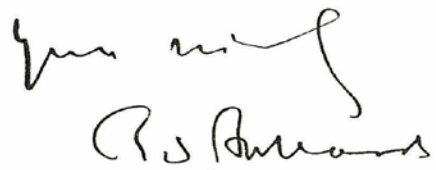
دوست صمیمی

(آر. دبلیو. بولارد)

6. I should be grateful if Your Excellency would be so good as to give the necessary instructions as soon as possible, both as regards the censorship control and the times of operation of the Bushire wireless, and as regards the strengthening of

the staff operating the land line.

Your Excellency will appreciate that the security and efficiency of these radio and telegraphic communications vitally affect the allied war effort in this area.

سفارت انگلیس
تهران
British Legation,
Tehran.
فورتااست

۱۳۲۱ دی ۱۱

آقای نخست وزیر عزیزم

جناب عالی در طی نامه خود شماره ۲۶۵۴۶ مورخه ۲۲ آذر (۱۳ سنه) لطفاً بدوستان اطلاع دادند که مأمور انگلیس سانسور در استاسیون بیسیم بوشهر میتواند در طی تمام مدت مخابره حاضر باشد و نیز میتوان ترتیبات مختلفه دیگر را داد.

۲ - متأسفم از اینکه تاکنون تعلیمات در باب این مسئله ببوشهر داده نشده و بی نهایت ممنون خواهم شد مقرر دارند تعلیمات لازمه بهر زودی ممکن است صادر شود.

دوست صمیمی

(ار. د بلیو. بولارد)

جناب آقای احمد قوام

نخست وزیر دولت شاهنشاهی

تهران

۵
۱۰۰۱

No. 1001

1st January, 1943.

My dear Prime Minister,

In your note No. 26546 of the 22nd Azar (13th December) Your Excellency was so good as to inform me that the Censorship Official at the Bushire Wireless Station could be present through the whole period of communication and that various other arrangements could be made there.

I regret to inform Your Excellency that no instructions have yet been sent to Bushire on this subject and I should be most grateful if you would kindly ask for them to be sent as soon as possible.

Yours sincerely,
R. B. Mans

His Excellency,
Monsieur Ahmad Qavam,
President of the Council of Ministers,
T E H R A N .

۲۹۱۸۰
۲۱/۱۰/۱۳

تقاضای وزیر مختار
انگلیس از نخست‌وزیر برای
ارسال کلیه اخبار مربوط به
جنگ قبل از انتشار آنها
به اداره سانسور انگلیس

دی ۱۳۲۱

British Legation,
Tehran.

۱۳۲۱ دی ۲۴

شماره ۱۰۱۳

No. 1013.

14th January, 1943.

My dear Prime Minister

Any one who reads carefully in the Tehran newspapers the articles or commentaries dealing with the war or with the Allied war effort in Iran must notice that the writers, either through ignorance or through malevolence, frequently distort the facts and make statements or comments harmful to the Allied cause. Your Excellency will agree that this should be avoided as contrary to the spirit of the Tripartite Treaty. Moreover, it is absurd that there should be a censorship of military news and that at the same time journalists should be allowed to comment on military information without restriction. The only way to remedy this is to require that all such articles and commentaries

shall
His Excellency,
Monsieur Ahmad Qavam,
President of the Council of Ministers,
TEHRAN.

آقای نخست وزیر عزیزم
هرکس بدقت مقالات و یا تفاسیر مربوط
به جنگ و یا راجع به سعی جنلی متفقین را
در ایران در سراید صهران قرائت نماید باین
نکته بر میخورد که نویسندگان آنها یا بر اثر
نادانی و یا بعلت سوء نیت غالباً حقایق را
واژگون و اظهارات و یا تفاسیری مضر بمصالح
متفقین درج مینمایند. آنجناب تصدیق
میفرمایند که از این ترتیب که برخلاف
روح پیمان سه لانه است باید جلوگیری شود
بعلاوه بهیچوجه معقول نیست که سانسور
اخبار مربوط به جنگ وجود داشته باشد و در
عین حال روزنامه نگاران اجازه داد شود
بدون رعایت هیچگونه قیدی نسبت به
اطلاعات مربوط به جنگ تفاسیری بنکارند. تنها
راه اصلاح این امر آنست که مقرر شود نیمی
این قبیل مقالات و تفاسیر با اداره سانسور
فرستاده شود و تا از سانسور نگذرد صحیح

جناب آقای احمد قوام

نخست وزیر دولت شاهنشاهی ایران

Handwritten signatures and notes in Persian script, including the name 'Qavam' and various official stamps.

و منتشر نشود . متعدي سانسور بايد
يكنفر ايراني باشد كه راسخ بلكيه مسائلي
كه مربوط بمنافع نظامي انگليسي ميباشد
با مقامات مربوطه انگليسي تمام نزديك
داشته باشد .

۲ - نشر باينكه اين موضح داران جنبه
فوري است اميد وارم آنجناب هر چه زود تر
دستور لازم را صادر خواهند فرمود

دوست صميمي

(ار . د بليو . بولارد)

shall be submitted for censorship
and shall not be published until
passed by the censor. The censor
would be an Iranian who would keep
in close touch with the British author-
ities in regard to all matters affect-
ing British military interests.

3. As this is a matter of urgency

I trust that Your Excellency will
issue the necessary instructions as
soon as possible.

Handwritten signature and name in Persian script.

۳۴۹۲۸
۲۱/۱۲/۳۰

تشکر وزیر مختار انگلیس
از نخست‌وزیر درباره
اقدامات فرماندار نظامی
علیه عملکرد ارگان‌های
مطبوعاتی ایران

اسفند ۱۳۲۱

سفارت انگلیس
تهران

۲۶ اسفند ۱۳۲۱

شماره ۱۰۴۳

آقای نخست وزیر

در جواب اظهارات اخیر دستدار
جناب عالی لطفا در تاریخ ۱۵ مارس
(۲۴ اسفند) بدستدار اطلاع دادید
که آقای فرماندار نظامی بر علیه
آرگانهای مضبوطات ایران که برخلاف
مقررات رفتار نمایند بر طبق قوانین و
نظامات مربوط با اداره خود یعنی
قانون حکومت نظامی مورخه ۱۳۲۹

قمری و نظامات مربوط بقانون ۲۳
اردیبهشت ۱۳۲۱ (۱۳ می ۱۹۴۲)
اقدام خیرانه نمود

۲ - بدین وسیله از آقای که در باب
این مسئله بعمی آورده اید اظهار
تشکر نموده و امیدوارم اقداماتی که
باید اتخاذ شود تاثیر مفیدی در مطبوعات
خواهد بخشید

۳ - اینکه رونوشت موادی که ضمیمه
بلاخص مربوط باین امر است جهت
اطلاع جناب عالی در لفافه ایفاد میدارم
موقع را مستم سمرده احترامات فایده
خود را تجدید مینمایم

(ار: دلیو: بولارد)

۱۳۸
۲۲/۱/۷

جناب آقای علی سهیلی نخست وزیر

BRITISH LEGATION,
TEHRAN,

No. 1043.

17th March, 1943.

Your Excellency,

In response to my recent
representations Your Excellency was so
good as to inform me on the 15th March
that the Military Governor would be
authorised to take action as from the
16th March against any offending organs
of the Iranian Press in accordance with
the laws and regulations relating to
his office, viz. the Military Governors'
Law of 1329 Lunar and the regulations
under the law of the 13th May 1942
(23rd Ordibehesht, 1321).

2. I hasten to thank Your Excellency
for the action which you have been good
enough to take in this matter, and I
trust that the measures to be adopted
will create a salutary effect on the
Press.

3. I enclose herein for Your
Excellency's information the texts of
those articles which appear particularly
relevant to the case at issue.

I avail myself of this opportunity
to renew to Your Excellency the assurance
of my highest consideration.

His Excellency,
Monsieur Ali Scheily,
President of the Council of Ministers.

استخراج از قانون حکومت نظامی مصریه ۲۲^۰ رجب مطابق

۲۷ سرطان ۱۳۲۹

ماده ۵۰ - اشخاصی که سواً ظن مخالفت با دولت مصریه را امتداد از نظام
عمومی در حق آنها بشود قوه مجریه حق توقیف آنها را خواهد داشت و بعد از آن
باستتخاق آنها شروع میشود هرگاه در استتخاق سواً ظن بکلی رفع بشود شخصی
مضمون در توقیف باقی و بعد از اختتام حکومت نظامی بمعدلیه تسلیم خواهد شد.
ماده ۸۰ - روزنامهجات و مطبوعات اگر برصد اقدامات دولت انتشاراتی بطبع رسانند
نمرات روزنامه و اداره روزنامه توقیف خواهد شد در صورتیکه تحریک بمصدمت
دولت شده باشد متصدیان یا مدیران آنها موافق حکم محکمه نظامی مجازات خواهند
شد.

استخراج از آئین نامه تشکیل و صلاحیت دادگاه نظامی موقت در زمان حکومت نظامی

ماده ۳۸ - تحریمی بارتکاب جنحه یا جنایت برضد امنیت داخلی یا خارجی بوسیله
نطق یا اوراق چاپی یا خطی طبق ماده ۷۹^۰ قانون کیفر عمومی.
ماده ۳۹ - توهین نسبت بمقام سلطنت بپهر نحوی که باشد توهین نسبت بر رئیس مملکت
خارجی یا نماینده سیاسی بپهر نحوی از آنها طبق ماده ۸۱^۰ قانون کیفر عمومی

۴۴۴

نوع پیش نویس
 موضوع پیش نویس
 پیوست
 پاکنویس کننده

شماره عمومی
 شماره خصوصی ۱۴۴
 جزوه دان
 پرونده ۵

تاریخ نوشتن ماه تاریخ پاکنویس ماه تاریخ ثبت ۱۳۲۸/۲/۲۲ ماه

دستور نظامی

فرمان

سر ذریعاً کسر طبعی است در کارگاه تدوین کتب درسی
 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 در خرداد ۱۳۲۸ به هیئت اعداد در طهران کسر زیرمورد
 درج گردید و تصویب شد بر این اساس کلیه کتب
 در کارگاه تدوین کتب درسی که در این وزارت
 مستظرفه در دسترس است بفرمایند که در این
 تاریخ دستوراتی که در این وزارت بفرمایند
 به جهت تسریع در کار

(تاریخ ۲۱/۱/۳۲)

درخواست وزیر مختار
انگلیس از نخست‌وزیر
برای عذرخواهی رسمی
ایران از درج یک کاریکاتور
درباره مقام انگلیسی

اردیبهشت ۱۳۲۲

سفارت انگلیس
تهران
خبر فوری است

IMMEDIATE
=====

BRITISH LEGATION,
TEHRAN.

شماره _____ در بیستم ۱۳۲۱

آقای نخست وزیر

میخواهم نظر آنجناب را به طهران
مصور هفتگی که حاوی کاریکاتوری است که
هم بمستر کیسی وزیر مشاور دولت انگلیس
در خاور میانه و هم بنماینده اعلیحضرت
پادشاه انگلستان در طهران توهین وارد
مبارد مضافاً

۲- طبع و انتشار این کاریکاتور نتیجه
مستقیم عدم فعالیت دولت ایران است که
باعث جسور شدن بدترین عناصر کشور و
دشمنان ملل متفق گردیده است.
گذشته از توقیف روزنامه مزبور که یقین
دام بعمل آمده است فقط تنبیه فوری
و شدید صاحب روزنامه و سردبیر آن
و کسی که کاریکاتور را تهیه کرده و طبع
کننده روزنامه مجازات کافی برای این
توهین شدید بدولت اعلیحضرت پادشاه
انگلستان بوده و جلوگیری از هر شخصی
خواهد نمود که در آیه بخواند چنین
مطالب موهنی را طبع و منتشر نماید.
عزراه با سردبیر نبرد درست معامله
شده بود شاید باین جسارت نوین حال
مبادرت نمیشد.

جناب آقای علی سهریلی
نخست وزیر دولت شاهنشاهی ایران

Your Excellency,

I wish to draw Your Excellency's
attention to the weekly Tihrani
Musawwar containing a cartoon which
insults both Mr. Casey, the British
Minister of State in the Middle East,
and the representative in Tehran of
His Britannic Majesty.

2. The appearance of this cartoon is
the direct result of the inactivity
of the Iranian Government, which has
encouraged the worst elements in the
country and the enemies of the United
Nations. Besides the suppression of
the paper, which I assume has already
been effected, only the immediate and
severe punishment of the owner of the
newspaper, the editor, the artist who
drew the cartoon, and the printer of
the paper, will be an adequate penalty
for this atrocious insult to His Majesty's
Government and will serve to deter any
person who might wish to publish such
an insult in future. Had the editor
of the Nabard been properly dealt with,

/this

His Excellency
Monsieur Ali Soheily,
President of the Council of Ministers.

(

- ۲ -

۳ - مسرور خواهم شد که جواب
خیلی فوری با پوزش مناسبی از آن
جناب دریافت دارم که بتوانم بدولت
متبرعه خود ابلاغ نمایم *

موقع را معتم شمرده احترامات
فائقه خود را تجدید مینمایم *

(آر. دبلیو. بولارد)

- ۲ -

this further outrage might have been
avoided.

3. I shall be glad to receive from
Your Excellency an immediate reply,
with a suitable apology, for communi-
cation to my Government.

I avail myself of this opportunity
to renew to Your Excellency the
assurance of my highest consideration.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

مکاتبه اداره کل انتشارات و
تبلیغات با نخست‌وزیر درباره
تقاضای استفاده از رادیو تهران
جهت پخش اخبار و موسیقی
برای سربازان انگلیسی‌و‌هندی

مرداد ۱۳۲۲

تاریخ ۱۳/۵/۳۴ ماه ۱۳۴۴
شماره ۱۱۲۴ پیوسته
۹۱۱

جناب آقای نخست وزیر

محترماً باستحضار خاطر مبارک میرساند از اداره انتشارات سفارت انگلیس شرحی باین اداره نگاشته و تقاضا نموده اند که اولاً هفته ای دو بار هر دفعه سی دقیقه در رادیو تهران با ولیسای ارشاد انگلیس وقت داده شود که بامهج کوتاه اخبار و موسیقی بوسیله صفحه برای سران انگلیس مقیم ایران و احياناً پیام های شخصی بانگلستان فرستاده شود و ترجیح میدهند که این وقت در روزهای شنبه و چهارشنبه از ساعت ۷ تا ۷ ونیم باشد و در صورتیکه در این روزها میسر نباشد روزهای دوشنبه و پنجشنبه از ۶ ونیم تا ۷ بعد از ظهر مناسب میدانند .
ثانیاً اولیای ارشاد هند و سنان تقاضای ارائه روزانه وقتی جهت سخن پراکنی بآنها داده شود که در ساعت بین ۱۶ ونیم و ۱۹ بامهج متوسط اخبار و موسیقی و غیره را پخش نمایند .
برای انجام تقاضاهای مزبور وزارت پست و تلگراف مراجعه شد که دستگاه رادیو را در مواقع مقتضی بکار اندازند .

رئیس کل اداره انتشارات و تبلیغات

۱۳/۵/۳۴
۴۲
۶۹

۱۰۳۸۰
۱۳/۵/۳۴

تصویب‌نامه هیات وزیران
در خصوص اجازه استقرار چهار
فرستنده پخش صدا برای انتشار
اخبار و موسیقی و تفریحات برای
کارکنان هیات نظامی آمریکا

شهریور ۱۳۲۲

وزارت امور خارجه

۹

۸۳۶۴/۵۴۸

۲۰۰۳/۰۳/۰۲

بسمیت فیروزان و بدو ۱۹۰۰ و ۱۳۳۲ بپسند وزارت کس و وزارت دولتی نیز نام خود را در نزد وزارت امور خارجه ایران در تاریخ ۲۰۰۳/۰۳/۰۲ ثبت کرده اند.

خبر و کسب و کسب وزارت امور خارجه ایران در تاریخ ۲۰۰۳/۰۳/۰۲ در تهران و وزارت امور خارجه ایران در تاریخ ۲۰۰۳/۰۳/۰۲ در تهران.

۴۲

۵
۴
۵

حدود وزارت کسب و کسب وزارت امور خارجه ایران در تاریخ ۲۰۰۳/۰۳/۰۲ در تهران.

فروش تهران مدت ۲۵۰ و کسب ۱۰۰۰ و ۹۶۰ کسب کسب

فروش تهران مدت ۲۵۰ و کسب ۱۰۹۰ و ۹۸۰ کسب کسب

فروش تهران مدت ۲۵۰ و کسب ۱۸۰ و ۹۳۰ کسب کسب

فروش تهران مدت ۲۵۰ و کسب ۱۱۳۰ و ۱۱۰۰ کسب کسب

در تهران و کسب وزارت امور خارجه ایران در تاریخ ۲۰۰۳/۰۳/۰۲ در تهران.

فروزان	فروزان	فروزان	فروزان	فروزان
فروزان	فروزان	فروزان	فروزان	فروزان

مکاتبه وزیر مختار انگلیس با
نخست وزیر در خصوص اعلان مقررات
قانون حکومت نظامی به مطبوعات و
اقدام به توقیف روزنامه‌های مخالف
دولت ایران و متفقین

اسفند ۱۳۲۳

British Legation, Embassy,
Tehran.

سفارت کبرای اندلیس

طهران

شماره ۱۰۱۲

۱۰ اسفند ماه ۱۳۲۳

آقای نخست وزیر

در موقعیکه فرماندارنظامی طهران مقررات
قانون حکومت نظامی را بمطبوعات اعلان نمود
آنجناب بد و ستندار اطلاع دادند که بکلیه
استانداران و فرمانداران ولایات دستور
داده شده است که مواظب روزنامه های
محللی بوده اقدام بتوقیف هر یک از آنها
که بدرعلیه دولت شاهنشاهی و یا متفقین ایران
حملاتی بنمایند نموده و با مقصرین نیز
بنحوی که شایسته است معامله نمایند.

۲- سه نفر از مأمورین کیشولی اعلیحضرت
بادشاه انگلستان در ولایات بد و ستندار
گزارش داده اند که استانداران ولایات
فربوطه آنها اظهار میدارند که چنین دستوری
بایشان نرسیده است مگر آنرا با اطلاع
آنجناب میسرسانند تا بتوانند در این باب
تحقیقاتی بعمل آورند.

موقع را منتقم شهرده احترامات فائقه
خود را تجدید مینمایم.

(آرژد بلیو، بولارد)

جناب آقای مرتضی قلی بیات
نخست وزیر دولت شاهنشاهی

خبر رسید در وقت مطمح کوشش

1st March, 1945.

No. 1012.

Monsieur le Président du Conseil,

At the time when the
Military Governor of Tehran warned
the press of the provisions of the
Military Governorship Law, Your
Excellency informed me that
instructions had been sent to all
provincial governors to watch the
local newspapers and to take steps
to suppress any of them which
attacked the Imperial Government
or the Allies of Iran and to deal
properly with the offenders.

2. Three of His Majesty's
Consular Officers in the provinces
have reported to me that the
Governors-General in their
provinces say they have received
no such instructions. I transmit
this information to Your Excellency
so that you may be able to
investigate this matter.

I avail myself of this
opportunity to renew to Your
Excellency the assurance of my
highest consideration.

R. W. Bullard

His Excellency,
Monsieur Murtiza Quli Bayat,
President of the Council of
Ministers,
TEHRAN.

۲۷۵۱
۲۲، ۲۱، ۲۰

مکاتبه وزیر مختار انگلیس
با وزیر امور خارجه
در خصوص اعلام انحلال
قسمت سانسور

شهریور ۱۳۲۴

وزارت امور خارجه

رونوشت شماره مورخه وزارت که اصل آن بشماره ثبت شده
اداره

ترجمه نامه سفارت انگلیس شماره (۱۰۲۷) ۸ شهریورماه ۱۳۲۴

وزیر عینم

محترماً مراجعه مینمایم بنامه شماره (۲۴۹۱) مورخه ۳۱ ژوئیه ۱۹۴۵ که ضمن آن
آنجناب تقاضا فرموده بودید اداره سانسور متلفین منحل گردد .
در موقعیکه نامه فوق الذکر در حالت گردش و وضعیت بعلمت اینک بریتانیای کبیر و ایران
هنوز با ژاین در حالت جنگ بودند پیچیده بود و این پیچیدگی وضعیت از تاریخ خاتمه
جنگ با ژاین بر طرف گردیده و دولت اهل حضرت پادشاه انگلستان ادامه سانسور
متلفین را در ایران فیه لازم میدانند و لذا دستور عدم لزوم قسمت انگلیسی اداره
سانسور انگلیس و شوروی و ایران را صادر نموده اند . مسروم خاطر جنابعالی را
مطلع سازم که قسمت سانسور انگلیسی اداره سانسور منحل از تاریخ امروز منحل میگردد .
با تجدید مراقب دوستی و صمیمیت .

(آر . د پلهو . بولارد)

الغاء سانسور نامه‌ها و کنترل پولی از طرف متفقین

شهریور ۱۳۲۴

وزارت دارائی
دائرة رمز و معرفانه
۱۷۹۶ ر ۷۷۶
تاریخ ۲۴/۶/۱۴
بیوست دار

وزارت امور خارجه

اداره دفتر محرمانه

دایره محرمانه

بقرینخ ۱۲/۶/۳۳
شماره ۹۷۵ بیوست

وزارت دارائی

چون بر اثر مذاکرات وزارت امور خارجه با سفارت کبیرای
انگلستان کنترل پولی و سانسور نامه ها و تلگرافات از
تاریخ ۲۴/۶/۸ بکلی ملغی گردیده است بنا بر این
مراتب را بدینوسیله اعلام و خواهشمند است ادارات
مربوطه را از تصمیم فوق الذکر آگاه فرمایند .
رونوشت مراسله سفارت کبیرای انگلیس و نامه مربوط بالغاء
کنترل پولی ضمیمه میشود .

رئیس وزیر امور خارجه

۲۷
۶/۱۴

۲ علوی
۲۴/۶/۱۴

نوبت ۱۱

وزارت دارائی

دائرة رمز و مسر ادارہ

۴۷۷۶

تاریخ ۱۳ / ۹ / ۴۱

یوست

وزارت امور خارجه

نمونه (۶)

روزنوشت شماره مورخه وزارت که اصل آن بشماره ثبت شده
اداره

ترجمه نامه سفارت انگلیس شماره (۱۰۳۷) ۸ شهریورماه ۱۳۲۴

وزیر عزیزم

محترماً مراجعه مینمایم بنامه شماره (۲۴۹۱) مورخه ۳۱ ژوئیه ۱۹۴۵ که ضمن آن
آنجناب تقاضا فرموده بودید اداره سانسور متفقین منحل گردد .
در موقعیکه نامه فوق الذکر دریافت گردید وضعیت بعلت اینک بریتانیای کبیر و ایران
هنوز با زاین در حالت جنگ بودند پیچیده بود و این پیچیدگی وضعیت از تاریخ خاتمه
جنگ با زاین بر طرف گردیده و دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان ادامه سانسور
متفقین را در ایران غیر لازم میدانند و لذا دستور عدم لزوم قسمت انگلیسی اداره
سانسور انگلیسی و شوروی و ایران را صادر نموده اند . مسرووم خاطر جنابعالی را
مطلع سازم که قسمت سانسور انگلیسی اداره سانسور مزبور از تاریخ امروز منحل میگردد ●
با تجدید مراتب دوستی و صمیمیت .

(آر . دبلیو . بولارد)

وزارت دارائی

دائرة رمز و مسرمانه

شماره ۱۷۶۹۷۷۶۳

تاریخ ۱۱/۹/۴۱

ریوست

وزارت امور خارجه

نمونه (۶)

رد نوشت شماره مورخه وزارت که اصل آن بشماره ثبت شده اداره

ترجمه نامه نمایندۀ اداره اقتصاد جنگی سفارتکبری انگلیس ۳۱ اوت ۱۹۴۵

آقای نبیل رئیس اداره سم سیاسی وزارت امور خارجه

آقای نبیل عزیز

با نهایت خوشوقتی با اطلاع جناب عالی میرسانم که موضوع پرسش نامه بسرای ارسال وجه پایرائیمان مقیم خارجه از این بینه ملغی میگردد بدینصحنی تا آنچنانیکه باین سفارتکبری مربوط است ارسال وجه ممکن است آزادانه وبدون مراجعه قبلیسی باداره اقتصاد جنگی صورت گیرد .

اجازه فرمائید مراتب مسرت خود را نسبت بمتاسبات حسنه ای که در حین انجام این عمل بین ما ایجاد گردیده است ابراز نمایم .

ارادتمند

امضا ام . ای . دبلیو . نمایندۀ اقتصاد جنگی

نامه نخست‌وزیری درباره
تأمین احتیاجات نیروهای
متفقین

مرداد ۱۳۲۱

ریاست وزراء

تلگراف بد مشهد - ساری - تبریز - رضائیه - کرمانشاهان - اهواز

تاریخ ۱۳۲۱/۵/۲۰

Handwritten notes and signatures in the top left corner.

استانداری طبق گزارشها نیکه میرسد در نقاطی که نیروی متفقین اقامت دارد برای تهیه احتیاجات آنها از قبیل هیمن - سبزی - زغال و امثال آن اشکالاتی از طرف مامورین مختلف میشود . البته باید در نظر داشته باشید که جز در مورد جو و گندم که دولت برای تامین احتیاجات عمومی خرید و فروش آنرا بخود انحصار نموده در مورد سایر اجناس که مورد مصرف محلی نیروی نامبرده میباشد باید مامورین محلی مساعدت لازم نموده که احتیاجات آنها تامین گردد . این نکته را هم در نظر داشته باشید که این خریدها نباید موجب اختلال مصرف محل بشود .

در مورد صد و در این قبیل کالاها مقررات اجازه مخصوص دولت نیز باید رعایت گردد و در مواردیکه نظری دارید یا اشکالی بنظر میرسد فوراً به مرکز مراجعه فرمائید تا دستور لازم داده شود .

این دستور را بفرمانداران و ایامهای وابسته نیز فوراً ابلاغ فرمائید . شماره ۱۰۰۱۶ نخست وزیر

نخست وزیر

رونوشت بوزارت دارائی فرستاده میشود .

Handwritten numbers and notes in the bottom left corner.

Handwritten signatures and dates in the bottom right corner.

۴

تاریخ ۱۳۰۲/۵/۲۵

شماره ۲۳۹۹۰/اقتصادی

وزارت دارایی
قسمت اقتصادی

۴۰۹۷۹۱
۴

تلگراف به رشت - قزوین - زنجان - اراک - همدان - کردستان - خرم آباد

فرمانداری طبق گزارشهاییکه میرسد در نقاطی که نیروی متفقین اقامت دارد برای تهیه احتیاجات آنها از قبیل هیزم - سبزی - زغال و امثال ان اشکالاتی از طرف مأمورین مختلف میشود البته باید در نظر داشته باشید که جز در مورد جو و گندم که دولت برای تامین احتیاجات عمومی خرید و فروش انرا بخرود انحصار نموده در مورد سایر اجناس که مورد مصرف محلی نیروی نامبرد میباشد باید مأمورین محلی مساعدت لازم نموده که احتیاجات آنها تامین گردد این نکته را هم در نظر داشته باشید که این خریدها نباید موجب اختلال مصرف محل بشود . در مورد صد و این قبیل کالاها مقررات اجازه مخصوص دولت نیز باید رعایت گردد و در مواردیکه نظری دارید یا اشکالی بنظر میرسد فوراً بمقر مراجعه نمایند تا دستور لازم

داده شود ۱۰۰۱۸ نخست وزیر

رونوشت بوزارت دارائی فرستاده میشود . نخست وزیر - احمد قوام

رونوشت برای اطلاع با داره نظارت اجرای قانون منع احتکار و ابلاغ میشود . رونوشت با داره کل غلّه

ابلاغ میشود . از طرف وزیر دارائی - لقمان نفیسی

گزارشی درباره وضعیت خواروبار ایران در دوره اشغال

دی ۱۳۲۱

وزارت خواربار

اداره انتشار

تاریخ ۱۳۲۱/۱۰/۲۱

شماره ۵۹۹

پیوست ۲ برگ

جناب آقای نخست وزیر

رونوشت گزارش آقای شریدان مستشاروزارت -
خواربار بمقامات صلاحیت دارواشنگتن برای استحضار
خاطر مبارک تقدیم میگردد .

معاون وزارت خواربار

۲۱/۱۰/۲۱

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تعمیرات

۱
۲
۳
۴
۵

۲۱ ۷۲۹
۲۱ ۱۶۹

وزارت خواربار

اداره
 تاریخ ۱۳۲۲/۱۰/۱۰
 شماره
 پیوست

۱۳ دسامبر ۱۹۴۲

یادداشت جهت آقای ب. ج. ن. بودو

خواهشمندم مسرورالاس مورای کارمند اداره کشوری راملاقات فرموده و گزارش زیرراکه حاوی آخرین اطلاعات مربوطه بوضعیت خواربارایران است بایشان تقدیم دارید .

باینکه مسئله خواربارایران اصولا مربوط به اقدامات ووظایف خود شماراجع به نکتیسر محصولات ممالک شرق میانه بمنظورکمک به پیشرفت جنگ میباشد معینا اگرگزارش مزبوررا - بمامورین عالی مقام وصلاحیت دارواشنگن که قادر به مساعدت دراین موضوع میباشند ارائه دهید بی نهایت متشکرخواهم شد .

چون اداره کشوری کلیه گزارشات مربوطه به بحران خوارباررا ازاول تابحال دررد سنرس خود در اردنذ ایامورد مید انم که باشرح جزئیات تصدیع خاطر شمارا فراهم کنم .

درورود به واشنگتن مینوانید کلیه مکانات وتلگرافهای راجع بموضوع مزبوررا مطالعه کنید پس از اخراج رضاشاه تشکیلات مملکت مغشوش شد . حکومت ملی جایگزین قدرت مسنید انه شخص نامبرده گردید . حکمرانان ایالات وتشکیلات حکومتی ولایات بدون نظارت کامل مرکز هریک بسرعت تبدیل به حوزه های حکمرانی کوچکی گردیده وهرکدام علیحده بکارخود اشتغال داشتند . در نتیجه این اوضاع عدم امنیت بهمه جاسرایت کرد ولی خوشوقتم ازاینکه عوض کم این هنر ومرح بزودی خانه یافت .

علاوه براین شورویها از نقطه نظر نظامی سه ایالت حاصلخیز مملکت را (آذربایجان - گیلان وقسمت شمالی خراسان) در تحت نظارت وبازرسی خود قرار دادند . مامورین کشوری ایران هنوز در ایالات نامبرده باقی هستند ولی اختیارات ونظارت آنها خیلی محدود است . انگلیسها بعضی از نواحی غربی مانند کردستان . کرمانشاه . لرستان وخوزستان را اشغال کرده اند ولی بامنتهای دقت از مداخله در امور مامورین کشوری ایران خودداری - مینمایند

اداره
تاریخ ۱۳۲
شماره
پیوست

وزارت خواربار

-۲-

مینمایند قسمت جنوبی راه آهن در تحت نظارت کامل انگلیسها و قسمت شمالی آن در دست روسها قرار گرفت . از تعداد ۲۵۰۰ کامیونیکه بنا بر حساب ما در این مملکت وجود داشت ۴۵۰۰ عدد آن بوسیله یو . ک . سی . سی . ایران سوئرانس . روسها و ارتش انگلیس ضبط گردیده از ۱۰۰۰ کامیون دیگری که باقی میماند بیشتر آنها بدو ن لاسنیک ولوانم بدکی است دولت ایران در تمام اوقات فقط توانسته است با دادن لاسنیک از ۱۵۰ عدد آن استفاده کند .

بلافاصله پس از اخراج رضاشاه که مناسفانه در موقع جمع آوری محصول ۱۹۴۱ رخ داد دولت ایران نتوانست بیش از مقدار ناچیزی گندم خریداری کند و برای جلوگیری از قحطی انگلیسها ۷۰۰۰۰ تن و روسها ۲۲۰۰۰ تن گندم باین مملکت وارد نمودند . مناسفانه برای مصرف کردن ۹۳۰۰۰ تن گندم مزبور بطور صحیح نظارت دقیقی وجود نداشت معهد انمینوان موردی را ندکورد که گندم مزبور خائنه حیف ومیل شده باشد . بدیهی است که دولت واریابان ملك موضوع مزبور را برای مسامحه در جمع آوری گندم داخلی بهانه قرار دادند .

تامه اوت ۱۹۴۲ عملاً برای جمع آوری محصول هذمه السنه هیچگونه اقدام موثری صورت نگرفت و در نتیجه بیش از نود درصد کلیه محصول اختکار و به حکومت مرکزی تحویل نگردید . بین ماه اوت ۱۹۴۱ و اوت ۱۹۴۲ چهار کابینه تغییر و تبدیل یافت . در ۲۶ سپتامبر اینجانب وارد ایران گردیده و به تشکیلات این وزارتخانه جدید پرداختم در تمام این مدت از طرف دولت همکاری لازم و در واقع صمیمانه بامن بعمل آمده و کلیه نقاضاهای من بموقع مورد تصویب واقع شده است . ولی در هر صورت برای جمع آوری کل محصول ۱۹۴۲ وقت سپری شده بود .

چهار ناحیه گندم خیز مهم در مملکت وجود دارد که به ترتیب اهمیت آنها از این قرارند :
(آذربایجان ، خراسان و ایالات همجواری کردستان و کرمانشاه ، همدان و اراک) در ولایت

اداره
 تاریخ ۱۳۲
 شماره
 پیوست

وزارت خواربار

-۲-

ولایت اصفهان و بعضی از قسمتهای فارس • زابل و خوزستان نیز گندم فراوان میروید •
 مع الوصف نظریه مسئله تأمین و تغذیه اهالی تهران من ناچار بوده ام که همواره تمام
 اوقات خود و معاونین روز افزون خود را صرف تهیه گندم از نقاطی کنم که بیشتر در دسترس
 تهرانند نواحی مزبور همان چهار ناحیه مهم اولی است که در فوق مذکور شد •
 بوسیله اقدامات مستقیم و غیر مستقیم من تاکنون ۳ نفر استاند اروا ۷ نفر فرماندار معسزول
 گردیده است و چهارده نفر از مامورین مهم این وزارت خانه را تخیر داده و بالنسبه
 در عمل جمع آوری گندم بهبودی حاصل شده است •
 با اینکه مقداری گندم در شهرهای عده ۴ ناحیه سابق الذکر جمع آوری نموده و در
 همانجا باقیمانده است معین موضوعی که فوق العاده برای ماضور است تأمین ۲۵۰ تن-
 گندم برای مصرف روزانه اهالی تهران است •
 هیچگاه بیش از مصرف سه روز اهالی تهران گندم در سیلوی این شهرند اشتهایم
 و نگرانی مزبور برای تشکیلات قبلی و صحیح برای جمع آوری محصول ۱۹۴۳ مانع مهمی خواهد
 بود •
 احتیاجات روزانه ۱۵ میلیون جمعیت ایران از قرار ۸۰۰ گم نان در روز برای کارگران
 و ۲۰۰ تا ۴۰۰ گم جهت زنان و کودکان میباشد •
 مردمان ایران مطیع ترین و فرمانبرد ارترین سکنه معالک شرق نزدیک میباشدند • اهالی
 ایران خیلی دیر تحریک میشوند و نقاضاهای آنها خیلی ناچیز و اصولا میتوان گفت نان یومیه
 و در بعضی از نواحی برنج است •
 نان غذای اصلی اهالی این کشور است و تقریباً غذای سه ربع جمعیت این مملکت فقط
 نان خالی است •
 در صورت نداشتن فرصت کافی ماموریت من نتیجه مثبتی نخواهد داشت باید فرصتی
 کافی

وزارت خواربار

- ۴ -

اداره

۱۳۲

تاریخ

شماره

پیوست

کافی بمن داده شود تا اینکه بتوانم منظوری را که در برد و امر (یعنی تهیه احتیاجات خواربار اهالی کشور از منابع داخلی خود شان و بدینوسیله صرفه جویی کردن در حمل و نقل دریاگسی برای پیشرفت جنگ) برای انجام آن بایران آمدم تأمین کنم .

بنابر تجربیاتی که تاکنون در امور این مملکت کرده ام معتقدم که میتوان احتیاجات خواربار مملکت را از محصول ۱۹۴۳ و ۱۹۴۴ (یعنی از ماه اوت ۱۹۴۳ تا اوت ۱۹۴۴) - از منابع داخلی خود شان کاملاً تأمین کرد .

معهد چون گرفتار مسئله مشکل تغذیه اهالی تهران هستم و کلیه اوقات من فعلاً مصرف این موضوع میشود هنوز فرصتی پیدا نکردم ام که به تشکیلات صحیح ۵۰۰۰ نفریکه برای جمع آوری غله برای ما کار میکنند بپردازم و به نظرم باید که در آئینه نیز چنین فرصتی حاصل نخواهد شد مگر اینکه احتیاجات خواربار سکنه تهران از هم اکنون تا ماه اوت سال آینده - تأمین شود . ورود ۲۵۰۰۰ تن گندم امریکایی باید از ماه ژانویه شروع گردد .

تاکنون موفق شده ایم ماهیانه مقدار ۲۵۰۰ تن از خراسان ، گیلان و اراک برای مصرف تهران جمع آوری کنیم ولی هنوز نتوانسته ایم حتی یک تن هم آزاد رایجان وارد کنیم در این هفته اقدامات جدی برای جمع آوری غله این ایالت بعمل آمده است استنادار - آنجا معزول و چندین نفر از مأمورین خود مان را در آن ایالت تغییر داده ایم و جناب آقای وزیر خواربار شخصاً با ایالت مزبور رفته و در صورت لزوم مدت یکماه برای جمع آوری غله در آنجا خواهند ماند .

روسه های از اینکه سمت اینجانب و تشکیلات این وزارتخانه را برسمیت شناختند منتهای همکاری را نسبت به ما انجام داده اند . روابط بین ما صمیمانه و روی اصل همکاری خیلی دقیقانه ایست .

اداره حمل و نقل انگلیس متصدی راه آهن و جاده ها کاملاً همکاری را با ما میکنند و زمانیکه

در

وزارت خواربار

- ۵ -

اداره
 تاریخ ۱۳۲
 شماره
 پیوست

دروسائل باریبری مانقصانی حاصل میشود روسم او انگلیسها بمساعدت مامیشتابند .
 اقدامات دیگری که ازید و ورود اینجانب ناکون قسمتی از وقت مرا گرفته است موضوع
 تشکیلات مجد د پخت نان و تقسیم آن باهالی نهران است . موضوع مزبور قرنه الا ینحسل
 مانده بود .

پس ازیکماه اقدام در وارد کردن نانواها به پخت شبانه و تقسیم آن و ممانعت از زدنی
 و فروش آرد به بازار سیاه من ناچار شده ام کلیه نانوائیهای شهر را که تعداد شان ۳۲۱ -
 دکان است بسته و نانواخانه مرکزی دولتی را تأسیس کنم . در سایر شهرهای مملکت نیز
 مشغول انجام همین منظور هستم .
 نتیجه اقدام دیگر ما این بود که دولت را وادار نمودیم بهای آرد را از تنی نه بپوند
 به ۳۶ پوند ترقی دهد .

دولت در نظر داشت مالکین را مجبور کند مقداری از گندم خود را به بهای نازلی بدولت
 بفروشند و تنه گندمی که باقی میماند هم از اینکه متعلق بمالك و سایر عایای مستاجر باشد در -
 بازار آزاد فروخته شود .

بنظر من این ترتیب صحیحی نبود لذا اموجبات لغو آنرا فراهم نموده و مقرر داشتیم مازاد
 کلیه گندم مالکین و زارعین در انحصار دولت باشد . حمل گندم و آرد جز از طرف دولت ممنوع
 گردید گرچه برای بدست آوردن مقداری گندمی که مورد نیاز بود کمی دیسر شده بود ولی مالکین
 از حسن نیت دولت اطمینان حاصل نموده و چون نرخ مناسبی برای خرید گندم تعیین کردیم
 توانستیم در این دو ماه اخیر مقداری گندم خریداری نمائیم . نرخ بازار سیاه (چون -
 دیگر بازار آزادی وجود ندارد) فعلا تنی ۳۲ الی ۳۶ پوند است .

در خانه مخصوصا باید متوجه باشید که اگر ما نتوانیم تا بدست آمدن محصول جدید -
 خواربار اهالی را تأمین کنیم اغتشاشات و هرج و مرجیهای مانند آنچه سه روز قبل اتفاق افتاد
 بروز

وزارت خواربار

- ۱ -

اداره
 تاریخ ۱۳۲
 شماره
 پیوست

بروز خواهد کرد .

در صورت بروزهی و موج بدیهی است که متفقین باید امنیت و راههای ارتباط را مشخصا حفظ کنند و بعقیده من بکار بردن سرباز در میدانهای جنگ بهتر از این است که آنها را -
 + برای برقرار داشتن امنیت و خطوط ارتباط در داخل یک مملکتی بکار برد .
 مخصوصا در صورتیکه حفظ امنیت مملکتی با تأمین نان آنها میسر باشد . بنظر من پس از شروع ورود گندم امریکا بایران من فرصتی خواهم داشت که تشکیلات خواربار مملکت را -
 تنظیم کنم ولی اگر در هر ماه ۵۰۰۰ تن بایران حمل شود و ضمانت الی و گشتی از آنها غرق گردد اشکالات ما خیلی زیاد تر خواهد شد .
 احتیاج فوری ما در این است که علاوه بر ۲۵ هزار تنی که در راه است ده الی ۱۵ هزار تن در اسرع وقت و یکباره بایران حمل گردد من ضمانت میکنم که این مقدار ذخیره دست -
 نخواهد خورد مگر در بروز حوادث خیلی مهم .
 بطوریکه در فوق ذکر شد اگر من از تأمین کردن خواربار اهالی برای ۸ ماه آینده (با اضافه مقادیری که از محتکرین مملکت اخذ خواهد شد) اطمینان داشته باشم میتوانم ضمانت کنم
 + که محصول ۱۹۴۳ کلا و با دقت کامل جمع آوری خواهد شد .
 احتیاجات : برای مصرف نهران در ۸ ماه آینده هر ماهی ۷۵۰۰ تن و برای نواحی -
 قحطی زده فارس . کرمان و بناد رخلیج فارس حد اقل هر ماهی ۳۵۰۰ تن مورد احتیاج است
 بر طبق برآورد من فارس و کرمان ناسه ماه دیگر نیازی ندارند ولی با احتمال کلی باید برای
 نواحی جنوب حد اقل ماهیانه ۲۰۰۰ تن منظور داشت .
 نتیجه مسلم این است که ما ۲۵۰۰۰ تن از امریکا و ۵۰۰۰ تن جو وارد (طبق -
 موافقت انگلیسها) از عراق وحد اظلامای ۳۰۰۰ تن از داخله مملکت جمع آوری خواهیم
 نمود . جمع ارقام فوق کلا ۵۴۰۰۰ تن میشود در صورتیکه طبق برآورد من برای نهران
 ۶۰۰۰۰

وزارت خواربار

اداره
 تاریخ ۱۳۲
 شماره
 پیوست

-۷-

۶۰۰۰۰ تن و برای نواحی قحطی زده ۱۶۰۰۰ تن مورد احتیاج است لذا ابرطبق این حساب ۲۲۰۰۰ تن کمبود خواهیم داشت . برای جبران این کمبود بطوریکه در فسوق نقاضانمودم اگر ۱۵۰۰۰ تن اضافه برای ماحمل گردد بقیه کمبود را من میتوانم بوسیله دادن برنج به بعضی از نواحی و تهیه آذوقه در سیلوها و سیب زمینی در آشپزخانه های عمومی خواربار مملکت را تأمین کنم مسئله آشپزخانه های عمومی قبلا برای ایام سخنی پیش بینی شده است .

محصل : گرچه این موضوع مستقیما بمن مربوط نیست و از وظایف وزارت کشاورزی است ولی بعقیده من باید برای کشت غله و سبزیجات منتهای جدیت بشود . در همین هفته د و بار با جناب آقای نخست وزیر راجع بموضوع مزبور مذاکره نموده ام و امروز صبح ایشان شخصا اطلاع داده اند که میل دارند فوراً ۶ الی ۸ نفر امریکائی متخصص در کشاورزی در تحت نظر یکفرستنده امریکائی برای وزارت کشاورزی از امریکا استخدام شوند و مخصوصاً اظهار فرموده اند که باین موضوع توجه لازم خواهد شد .

اراد تمند شما

نامه محرمانه وزارت امور
خارجه درباره تحرکات ضد
متفقین

خرداد ۱۳۲۱

وزارت امور خارجه

اداره د. مختصر محرمانه

دائره

محرمانه

نمونه ۱۱

بتاریخ ۱۳ / ۳ / ۱۳۲۱

شماره ۹۳ پیوست

وزارت کشور

نماینده سفارتکبرای شوروی که روز ششم خرداد در وزارت
 امور خارجه حضور بهم رسانده بود اظهار میداشت که
 دو نفر از بازرگانان زنجان یکی تیمورخان انگونالی (شاید
 انگورانی باشد) و دیگری حاج محمدحسین بنفیع
 فاشیست ها تبلیغاتی میکنند و مهاجرین و کسانیکه
 سر از خاک شوروی آمده اند تهدید مینمایند .

اداره اسناد
 دکتر زین العابدین
 فرماندار زنجان

نامبرده استعداد داشت برای اینکه جلوگیری از اعمال آنها
 بشود آنها را بمشهد یا جای دیگر تبعید نمایند .
 خواهشمند است مقرر فرمایند بوسیله فرمانداری تحقیقاتی
 بعمل آمده نتیجه را اعلام دارند .

معاون کل وزارت امور خارجه محمدعلی همایون جاه

۱۳۲۱ / ۳ / ۱۰۹۷
 وزارت امور خارجه
 ۱۳۲۱ / ۳ / ۱۰۹۷

۲۶۸
 ۱۳۲۱ / ۳ / ۱۰۹۷

اطلاعات اداره

دائرة

تاریخ ۱۶/۸/۱۳۴۵

شماره ۱۳۴۵/۱

پیلو ۱۸/۸/۱۳۴۵

موضوع

محرمانه

وزارت کشور

اداره کل شهر برای

وزارت کشور

۱-ل

اداره کل - ۱۳۴۵

۱۰/۶

۲۶۷۵
۱۳۲۱/۶/۷

X

محترماً رونوشت گزارش نهائی پرونده متشکله در اداره اطلاعات

شهریانی دائریاتهام (باریس و ریستکی) مهاجریه تبلیغات

برله فاشیسم و اهانت بمقامات شوروی که ضمن نامه شماره

۸۴۹ - ۸۶۸۰ بامتهم مزبور فرمانداری نظامی تهران ارسال

۱۳۲۱/۶/۷

و اعزام گردیده برای استحضار و تقدیم میدارد -

رئیس اداره کل شهریانی - سر پاس - راد سر

X

وزارت کشور
اداره سیاسی
شماره ۱۸۷
تاریخ ۱۳۴۵

واحد داد و ستد
۱۳۴۵

فرمانت
تعمیرات
سران خدمت
۱۳۴۵

وزارت کشور

اداره سیاسی

دایره

[Handwritten signature]

دولت شهر ان کل کشور

تاریخ ماه ۱۳

شماره ۲۹۵۷
پوست

محرمانه

رونوشت بان داشت شماره ۴۲۴ مورخ ۱۷ اکتبر ۴۲ سفارت
کبرای اتحان جماهیر شوروی بوزارت امور خارجه ن اثر تبلیغات
فاشیستی از طرف آقا جان سرهنگ جوان فننه ریکی و علی آبان ی
ن رگرگان تلوا ارسال میهنون . قه غن فرمایند شهر بانی محل
اقدامات انهاران قیقا تحت نظر گرفته ونسبت بصحت وسقم
اتهام وارنه گزارش جامعی تهیه وارسال ن ارنه تا ن ستور
لازم ن انه شون .

[Handwritten notes in right margin]

وزیر کشور

[Large handwritten signature]

[Handwritten signature]

مکاتبه نخست‌وزیر با
سفیر کبیر انگلیس در ایران
در خصوص اعلام مقررات
حکومت نظامی و تعقیب
اشخاص مخالف با امنیت

اسفند ۱۳۲۲

شماره عمومی	شماره خصوصی	نوع پیش نویس
۱۲۷۵۱	۱۲۷۵۱	موضوع پیش نویس
تاریخ نوشتن	تاریخ پاکت نویسی	پیوست
۲۸	۲۸	پاکت نویسی کننده

تاریخ نوشتن: ۲۸ ماه ... تاریخ پاکت نویسی: ۲۸ ماه ... تاریخ ثبت: ۲۸/۱۲/۱۳۵۷

دفتر تخصصی و پژوهشی

کتابخانه سفیر کبیر

تاریخ: ۱۰ مرداد ۱۳۵۷
 این گزارش و فرآیند آن نسبت به موارد مذکور در این گزارش و در اصل در
 لزوم تأیید آن است. امیدوارم
 ۱- نظر به اینکه این گزارش در موارد مقرر است که در این لحظه فقط
 درباره ارزش فکری آن است و در این زمان که در این وقت
 برسد محکم دادگستر خواهد بود و این حضور هم بر طبق گزارش
 قانع بود که این گزارش را به و در مطالب مورد نظر قاضی
 تقیبه و به گنجینه
 ۲- در ادامه به وزارت کشور و وزارت دادگستر (پس از
 دسترس دادگستر بجهت تأیید آن در این صورت که در این مورد از نظر

کتابخانه سفیر کبیر

دفتر تخصصی وزیر

نوع پیش نویس

موضوع پیش نویس

پیوست

با کتویس کننده

شماره عمومی

شماره خصوصی

پیرویه دان

پرونده

تاریخ نوشتن ماه تاریخ با کتویس ماه تاریخ ثبت ماه

مصالح دولت ثانی هر آنجا می رسد بر بخت انستیتو و افتخار فایز
 اقدام نمایند؛ به ختم نظم عمری به شرح گفته در حد و مقررات قرآنی
 کفیزی حداً سر و تقویت قرارداد و گزارش از مرکز نوشتن
 این ترتیب دستور می شود تا بگونه کارگزارانی، در بیم باشد
 به تدبیر امور است ذمّه

۲۴/۱۲/۴۴

جناب سرمد بوردی
 سرمد بوردی
 تهران

شماره ۳۵۰۰۰۰ (نمونه ۲۱)

تصرف اراضی کشاورزی در آذربایجان توسط نیروهای شوروی

فروردین ۱۳۲۴

تاریخ ۸ ماه ۱۳۲۲

شماره ۴۵۲

پیوست ۱

وزارت کشور

استانداری پیوست
شماره ۱۹۹
۱۳۲۲

محرمانه - مستقیم

وزارت کشور

اخیراً نیروی شوروی برای رفع احتیاجات خود تصمیم گرفته است در بخشهایی که سکونت دارند با تراضی مالک مقداری اراضی را برای کشت سبزیجات و سیب زمینی اختصاص و تاخاتمه جنگ با اصول جدید کشت و زرع نمایند مالکین هم بعنوان اینکه اگر این اراضی با اختیار آنان گذارد شود غیر از پایوه محظورات به حقا به رعایا تجاوز و خسارت عمده بمالک و رعیت متوجه در نتیجه اختلال امور رعیتی را فراهم خواهد نمود همه روز فرمانداری مراکز شهرستانها و شکایت مینمایند اینک رونوشت دادخواست سید حسین عدل که از طریق فرماندهی هنگ زاندارمری اندر ایجان رسیده است جهت مزید استحضار بیوست تقدیم مستدعی است چنانچه در این باب تصمیمی در مرکز اتخاذ شده است ستوری صادر فرمایند که بر طبق آن آموزش لازم به بخشداران و مأمورین مربوطه داده شود و ایلاتوجه در اطراف شکایت اقلی عدل ترتیبی اتخاذ فرمایند محظورات محلی مرتفع و زارعین بتوانند با فراغت خاطر بامور کشاورزی خود اشتغال ورزند. ص

فرماندار شهرستان تبریز - محتشمی

۱۰۲۹
۳/۲/۳

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

اداره اطلاعات

دائرة اخبار

تاریخ ۲۴/۵/۳۲

شماره ۱۴۹۳

۱۳۲۲

وزارت کشور

شهربانی کل کشور

ل-۱

لایحه
شماره ۲۰۲۷
۱۳۲۲

موضوع
(محرمانه - مستقیم)

وزارت کشور

محترماً با استحضار میرساند مورخه ۱۰/۴/۳۲ کارآگاه ویژه گزارش داده که مامورین شوروی در اطراف شهرهای خوی - سلماس - مرند مشغول فلاحیت و دست با اقدامات زراعتی نموده اند مراتب از شهربانیها مربوطه استعلام

۱- شهربانی تبریز گزارش میدهد که مامورین شوروی که در ایستگاه مرند اقامت دارند یکصد من زمین از صخر نام اجاره سیب زمینی و کلم و باد سجان کاشته اند

۲- شهربانی رضائیه گزارش میدهد که مامورین شوروی در چندین آبادی رضائیه و اطراف داخلی خوی مشغول زراعت و در ماکو هم هشتاد بیسوط زمین تخم افشان و در شاهپورسی هکتار زمین زراعت سبزیکاری نموده اند رئیس شهربانی کل کشور - سرتیپ ضرابی

سرتیپ ضرابی

وزارت کشور
رئیس شهربانی کل کشور
۱۳۲۲
۲۴/۵/۳۲
۱۴۹۳
۱۳۲۲

اقدام وزارت خارجه برای
جمع‌آوری اسناد مربوط به
خسارات وارده به کشور در
دوره جنگ دوم جهانی

بهمن ۱۳۲۴

شماره ۸

۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰

وزارت امور خارجه

وزارت دارائی

۳۱۴۴۷

اداره پیمان سگانه
شماره ۵۴۴
تاریخ ۱۳۴۴/۱۱/۱۴
بیوست

بطوریکه اطلاع دارند وزارت امور خارجه مشغول جمع آوری اسناد مربوط به خسارات وارده
بکشور در این چند سال جنگ اخیر میباشد و بعد از اتمام جمع آوری و قوتب گردید دست و پا
مجموعه لازمست وضع کشور قبل از وقایع شهریورماه ۱۳۲۰ طبق آمارود تا تر مضبوطه معلوم
و مشخص شود تا بتوان اوضاع و احوال کشور را بعد از وقایع شهریور ۱۳۲۰ و در زمان جنگ بدان
تیس نمود و تفاوت را معلوم داشت لهذا اتمنا میشود در صورتیکه احصائیه های جامع و دقیق
چاپی که معرف وضع کشور از جهت امور مربوط با نوزارتخانه موجود باشد قدغن فرمایند هر چه زود تر
یک نسخه از آن بوزارت خارجه ارسال نمایند و هرگاه موجود نباشد مقرر فرمایند آمارد دقیق از روی سوابق
و در صورت موجودی در آن وزارت و کرائیکها و غیره بطوریکه قابل رجوع در کتابی باشد تهیه و ارسال نمایند
که تا میتوان رسمی و صحیحی در دست باشد. مقصود اینست که اوضاع کشور در زمان قبل از ورود متفقین
با بران از لحاظ تجارت و اقتصاد و صناعت و فرهنگ و دست و تکراف و ارتش و نیروی دریایی و هوا نسی
و خواربار و واردات و صادرات و عواید و مخارج و امور مالی و بانکی و غیره از هر جهت کامل و اولی بطور
مختصر و مفید مجسم گردد که برای این منظور انتظار دارد آن وزارت توجه لازم فرموده مقرر فرمایند در قسمت
مربوط با نوزارت صورت کاملی زود تر تهیه و ارسال نمایند.

وزارت دارائی

وزیر امور خارجه

اداره مراملات و بانکیانی کل

شماره ۲۸۸۵۵

۱۳۴۲

تاریخ ۱۳۴۲/۱۲/۱۶

۱۰۰
Cent

۷۱۵۹۷
۱۳۴۴

نامه مدیرکل گمرک درباره
خسارات وارده به کشور
در دوره حضور متفقین در
ایران

اردیبهشت ۱۳۲۵

وزارت دارائی

اداره کل کمرک
فلسفہ اداره امار کل کمرک

تاریخ ۱۳۲۵

شماره ۱۴۶۰۶

یادداشت

موضوع خدمات وارده

وزارت امور خارجه

بطوریکہ در نامہ شماره ۹۹۸۴ مورخ ۱۷ اذر ۱۳۲۴ این اداره شاره شدہ فہرست مقم خسارات وارده بر اثر وقایع شہر پیور ۱۳۲۰ از د فاکٹر کمرکی خواستہ شدہ بود پس از وصول انہا بہتر دانست بجای تمہیہ صورت مقم فہرست جامعی کہ شامل کلیہ خسارات وارده باشند مجدداً تمہیہ و تقدیم دارد تا احتیاج بمراجعه بمفہرستہای اولی نباشد۔ بنا بر این متمنی است این گزارش را کہ شاخص کلیفاً اطلاعات مربوط بتعام کمرک خانہای کشور است بجای گزارشہائیکہ سابقاً یکی بشمارہ ۱۴۵۶۸۱ در تاریخ ۱۵ بان ۲۳ و دیگری بشمارہ ۵۰۷۵۰ در تاریخ ۱۵ اذر ۲۴ گذشتہ گزارش شماره ۴۸۲۶۶ مورخ ۱۵ اذر ۲۴ این ادارہ بعنوان وزارت دارائی ضمیمہ نمودن تلقی نمودہ و گزارشہای ولیعراکان لم یکن عرض نمایند۔

خسارات وارده مربوط بادارات و بنا سگاہہای کمرکی در اثر وقایع شہر پیور ۲۰ تا انجا تیکہ تمہیہ ان برای این ادارہ میسر بودہ و توانستہ اند طبق مدارک موجود میزان انرا تعیین یا بر آورد کنند بشرح زیر است :

فصل اول۔ کالاہای متعلق بدولت کہ ضبط یا از کشور خارج شدہ است۔

الف۔ قیمت کالاہای قاچاقی کہ در کمرک موجود بودہ	ریال
۱) در انبار کمرک ایستگاہ تبریز	۳۵۵۳۱
۲) در انبار کمرک بندر بھلوی	۲۴۱۸۸
۳) در انبار کمرک سنسرخس (از توابع مشہد)	۳۴۰
ب۔ قیمت کالاہای متروکہ کہ بدولت متعلق و در انبار کمرک بندر بھلوی موجود بودہ است	۳۹۰۰
پ۔ قیمت ۱۶۴۴ کیلو قند دولتی کہ در انبار کمرک جلفا موجود بودہ	۳۲۸۸۰
ت۔ قیمت شش صندوق موتور ابی ولوا نمیدکی ان کہ در بندر بھلوی توسط شرکت ماہی بردہ شدہ است	۱۵۰۰۰۰
ث۔ قیمت یک موتور بیزل کہ در بندر بھلوی موجود بودہ	۱۲۸۰۰۰
ج۔ قیمت شش صندوق محمولات ارتش ۲۴ بستہ اہن تیکہ و ۲۰۱۳ عدد تیرا ہن ریل واہنالات ولوا نمیدکی و غیرہ متعلق بدولت کہ در بندر شاپور ہواز توسط نیروی امریکا و انگلیس تصرف شدہ است	۸۱۷۲۰۰۰

۸۵۴۶۸۳۹ ریال

جمع خسارات تیکہ از ضبط کالاہای متعلق بدولت وارد شدہ است

بقیہ در صفحہ (۲)

کے نمبر ۱۰۵
۲

وزارت دارائی

اداره کل كمرک

دایره

تاریخ

شماره

پیوست

موضوع

ص ۲

علاوه بر ارقام بالا مقدار زیادی پنبه متعلق بدولت در كمرک بازرگان بوده كه ضبط و از كمشور خارج شد ما ست مقدار انها بعلت از بین رفتن اوراق و دفاتر كمرک بازرگان معلوم نیست ولی اقدامات لازم برای بدست آوردن فهرست ان بعمل آمد همسأ حصول نتیجه مقدار وارزش ان تعیین خواهد شد .

و همچنین يك باب انبار از انبارهای كمرک بندر شاه با جاره اداره دخانیات بود كه مقدار توتون بزرگ متعلق بدولت در ان موجود بود مكان زمین رقتما ست و اداره كمرک زكیت و كیفیت ان بی اطلاع و اداره دخانیات باید توضیحات لازم را بدهد .

فصل دوم - كالا های متعلق بمبازرگان كه ضبط یا از كمشور خارج شد ما ست .

الف - قیمت تقریبی ۵۶۵۷ عدل پارچه - خرازی - كاغذ - شیشه الات - لوازم برق - آهن الات و غیره كه از كمشور های خارجه وارد و در كمرک تیریز موجود بوده در موقع توقیف نیروی شوروی از بین رفته است -

۳۳۲۵۱۸۰۰ ریال

۳۳۲۵۱۸۰۰

ب - ارزش تقریبی ۲۴۸ عدل مواد شیمیائی - اشیاء شیشه - تکه و غیره كه در

۸۸۸۲۳۵

كمرک جلفا موجود و در وقایع شهریور ۱۳۲۰ بخاك شوروی حمل شد ما ست

پ - ارزش دوازده نفر كالا از جمله يك دستگاه اتومبیل سواری و يك دستگاه رادیو -

۵۸۳۶۵

كه از موجودی انبار كمرک تیریز كسر آمده ست .

ت - ارزش كالاها ئیكه در آخر وقت ۲ شهریور ۱۳۲۰ در انبارهای كمرک بندر ریهلوی

۲۴۷۸۶۹۹۶

موجود بوده و مقامات شوروی انها را از كمرک خارج كرد مانند

ث - ارزش كاها ئیكه بمقصد كمرک ایستگاه تهران پاساوان شده ولی هنوز حمل

۱۸۲۵۸۲۰

نشده بود مواز طرف مقامات شوروی از كمرک خارج و برد مانند

۳۵۵۳۰

ج - ارزش كالا های متعلق بمسافرین كه در كمرک بندر ریهلوی از بین رفته است .

چ - قیمت ۳۱۹۱ كلی اشیاء خرازی - چتر - دارو - ساعت - مستوره - جات

۱۸۲۸۴۹۰۰

تجارتی و غیره كه از انبار كلی بست كمرک بندر ریهلوی توسط نیروی شوروی برده

شد ما ست .

بقیه در صفحه (۳)

كه نمونه ۱۰۰
۲

وزارت دارائی

اداره کل گمرک

دایره

تاریخ

شماره

پدوست

موضوع

ص ۳

- ح - ارزش ۹۰ عدل و صندوق چینی آلات - آهن و غیره که پروانه ورودی ان صادر شده بود و لسی در گمرک بندر سیلوی موجود بود ما ست و متوسط مقامات شوروی از گمرک خارج شد ما ست ۱۹۴۸۰۰ ریال
- خ - قیمت کالا های تجارتی که در گمرک بندر سیلوی موجود بوده و وسوسیله کمسیون غنائم با شخص پکر غیر از صاحبان آنها تحویل یا فروخته شده است ۹۱۱۳۳۳۳ ریال
- د - قیمت ۲۸۳۸ عدل کالا های صادراتی محصول ایران مانند کنیرا - زرد و خشکیار - پشم سپوست و غیره که در بندر سیلوی بعنوان غنائم ضبط و بخاک شوروی حمل شد ما ست ۲۰۵۰۴۹۸۳ ریال
- ذ - ارزش ۳۸۲۳ عدل رغن مند اب - چوبک - برکه زرد الوومکز کرد و کهدر مشهد برای صد روز کشور حاضر بوده که پس از انجام ائین گمرکی از بین رفت ما ست ۳۶۲۷۰۵ ریال
- ر - ارزش ۱۷۲۷۰ عدل کالا های صادراتی که در انبار های بازرگانان باجگیران برای تنظیم اظهار نامه و خروج از کشور حاضر بود توسط نیروی شوروی تصرف شد ما ست ۳۸۴۰۴۹۰ ریال
- ز - ارزش ۴۷۶۴ عدل کالا های تجارتی که در گمرک باجگیران ائین گمرکی آنها انجام ولی قبل از خروج از کشور بتصرف نیروی شوروی درآمد ما ست ۱۹۵۷۷۹۹ ریال
- ژ - قیمت ۹۰۸ عدل پشم و موکه از گمرک بوسفا باد (از توابع مشهد) توسط مامورین شوروی از اداره گمرک برده شد ما ست ۵۰۶۲۳۷۵۰ ریال
- س - قیمت یکصد کیلوگرم قند و ۲۶۴۹۰/۵ متر پارچه کونی و چهار دستگاہ اتش خاموش کن که از گمرک مشهد توسط نیروی شوروی برداشته شد ما ست ۱۰۲۹۷۰ ریال
- ش - ارزش ۳۹ صندوق پارچه بریشم طبیعی - حوله - جوراب - کاغذ و شیشه جام که توسط ارتش شوروی از گمرک ایستگاه مرخص شد ما ست ۷۲۹۹۲۷ ریال

بقیه در صفحه ۴

ک ۱۰۰
ن ۲

وزارت دارائی

اداره کل گمرک

دایره

تاریخ

شماره

پدوست

موضوع

ص ۳

ح - ارزش ۹۰ عدل و صندوق چینی آلات - آهن و غیره که پروانه ورودی آن صادر شده بود ولی در گمرک بندر ریهلوی موجود بود ما ست و توسط مقامات شوروی از گمرک خارج شده ما ست
ریال ۱۹۴۸۰۰

خ - قیمت کالاها ی تجارتنی که در گمرک بندر ریهلوی موجود بوده و وسوسیله کمسیون غنائم با مشخصه یکریغیر از صاحبان آنها تحویل یا فروخته شده است
۹۱۱۳۳۳۳۳۳

د - قیمت ۲۸۳۸ عدل کالا های صادراتی محصول ایران مانند کنیرا - زرد و خشکیار - پشم سپوست و غیره که در بندر ریهلوی بعنوان غنائم ضبط و بخاک شوروی حمل شده ما ست
۲۰۵۰۴۹۸۳

ذ - ارزش ۳۸۲۳ عدل رغن مند اب - چوبک - برکه زرد الوومض کرد و کدر مشهد برای صد و راز کشور حاضر بوده که پس از انجام ائین گمرکی از بین رفتند
۳۶۲۷۰۵
ر - ارزش ۱۷۲۷۰ عدل کالا های صادراتی که در انبارهای بازرگانان باجگیران برای تنظیم اظهارنامه و خروج از کشور حاضر بود توسط نیروی شوروی تصرف شده ما ست
۳۸۴۰۴۹۰

ز - ارزش ۴۷۶۴ عدل کالا های تجارتنی که در گمرک باجگیران ائین گمرکی آنها انجام ولی قبل از خروج از کشور بتصرف نیروی شوروی درآمد ما ست
۱۹۵۷۷۹۹

ژ - قیمت ۹۰۸ عدل پشم و موکه از گمرک بوسفا باد (از توابع مشهد) توسط مامورین شوروی از اداره گمرک برده شده ما ست
۵۶۲۳۷۵۰

س - قیمت یکصد کیلو نغ قند و ۵۰ / ۳۲۴۹۰ متر پارچه گونی و چهار کد متگاه اتش خاموش کن که از گمرک مشهد توسط نیروی شوروی برداشته شده ما ست
۱۰۲۹۷۰

ش - ارزش ۳۹ صندوق پارچما بریشم طبیعی - حوله - جوراب - کاغذ و شیشه جام که توسط ارتش شوروی از گمرک ایستگاه مرخص شده ما ست
۷۲۹۹۲۷

بقیه در صفحه ۴

که
نونه ۱۰۵
۲

وزارت دارائی

اداره کل گمرک

دایره

تاریخ

شماره

پیوست

موضوع

ص (۴)

ص قیمت ۲۴ دستگاہ کامیون انترناشنال - ۳۰۷۶ عدل لاستیک روئی و توئی اتومبیل - ۳۸۵۵ صندوق
ابجو و خوراکی - ۲۶۹ عدد دهن نبشی و یکصد وق ما شین الات که در گمرک اہواز موجود بودہ و تصرف
شده ست . ریال ۱۷۶۱۸۷۵۰۰

فی - ارزش مقداری ما شین تحریر و ما شین الات وغیرہ متعلق بکمپانی ویلی شنل

کہ از گمرک ایستگاہ تہران بردہ شدہ ست (بوسیلا نسران ارتش انگلیس) ۴۱۳۵۷۱

جمع خساراتیکہ از ضبط کالاہای متعلق ببازرگانان وارد شدہ ست . ریال ۲۸۱۱۶۳۹۲۴

علاوہ برخساراتیکہ دربالا ذکر شد مقداری برنج خوراک در اواخر مرداد ماہ ۱۳۲۰ از تبریز بارہ اہن حاصل
و در ایستگاہ پیام موجود بودہ از زمین رفته ست - مقدار آن براین دارہ مجہول و همچنین مقدار زر سادی
فرشہ ششم نیز در گمرک بازرگان موجود بود کہ مفقود الاتراست و مقدار آن معلوم نیست .
فصل سوم - کالاہائیکہ توقیف شدہ و هنوز بہمان حال باقی است .
اطلاعات مربوط باین فصل در این دارسنی است و گزارشاتی کہ در این زمینہ از استانہا و شہرستانہا
رسیدہ حاکی از این است کہ هیچگونہ کالائی چہ متعلق بدولت یا متعلق ببازرگانان کہ در توقیف با شد وجود
ندارد بلکہ آنچه ضبط شدہ و با از کشور خارج شدہ ست همانا ست کہ در فصل اول و دوم این گزارش ذکر کردید شدہ
است .

فصل چہارم خسارات واردہ از جهت حقوق و عوارض گمرکی

الف - پس از توابع شہر ریور ۱۳۲۰ تا ۱۲۰۰ اردی بہشت ۲۱ کالاہائیکہ توسط نمایندگی بازرگانسی
شوروی وارد شدہ و حقوق و عوارض آن برداختہ نشدہ ست و در این تہرست جزو خسارات منظور میشود .
ریال ۷۱۲۱۶۶۴۳

ب - بابت یک درصد و شش درصد حق تعبر قانون مصوب ۷ خرداد ۲۱ برای

مواد نفتی کہ از یکم اکتبر ۱۹۴۱ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۴۳ توسط بنگاہ

ہای بازرگانی شوروی وارد کشور شدہ و محق تعبر آنرا برداختہ اند . ۳۶۹۷۶۹ ریال

(بقیہ در صفحہ ۵)

کک
نوتہ ۱۰۰
۲

وزارت دارائی

اداره کل كمرک

دائرة.....

تاریخ.....

شماره.....

پیوست.....

موضوع.....

ص ۵

پ - بابت يك درصد و شش درصد حق تمير و ادائیگی قانون ۷ خرداد ۱۳۲۱ برای مواد نفتی که از انبوه ۱۹۴۴ لغایت ۳۱ دسامبر ۱۹۴۵ (دو سال) توسط بنکاهای بازرگانی شوروی وارد کشور شد مو

میرداخته اند (بماخذ پرداخت جمله ۲ بالا از قرار $\frac{24}{12}$) ۱۲۱۷۵۷۲ ریال

ت - حقوق عوارض کالاها تیکه در آخر وقت دم - هر پور ۱۳۲۰ در کمرک بند رپهلوی

موجود بود است و ارزش آن در جمله ت فصل دم این گزارش منظور گردید است ۱۳۶۹۲۸۸

ث - حقوق عوارض کالاها تیکه نمایندگان بازرگانی شوروی تا آخر اسفند ماه ۱۳۲۲

مستقیماً در انبارهای خصوصی تخلیه نمود و حقوق عوارض آنرا نپرداخته

است و ارزش آنها را کمرک بند رپهلوی به ۴۲۵۰۲۰۹ ریال برآورد نمود است ۳۸۱۵۷۴۸

ج - عوارض جرتقیل کالاها و ترانزیتی از اول اردیبهشت ۱۳۲۱ تا پنجم دیماه

۱۳۲۲ در بند رپهلوی ۴۴۱۵۵۷

چ - عوارض بندری و بهداشتی کالاها و ترانزیتی که از بند رپهلوی حمل شده است

۱۶۰۰۲۴۱۴

ح - بابت اضافات کس فوق العاده تخلیه یا بارگیری کشتیها و غیره در

بند رپهلوی ۱۳۶۸۷۸

خ - حقوق مالیات را تقریبی کالاها تیکه بدون نظارت کمرک وارد تبریز شده و

بدون انجام ائین کمرکی و پرداخت حقوق عوارض مصرف شده است ۱۰۰۰۰۰۰

د - حقوق عوارض تقریبی کالاها تیکه متعلق به بازرگانان بود که ضبط یا از کشور خارج

شد و ارزش آنها در جمله الف - ب - پ - فصل دم این گزارش تعیین گردیده

و مربوط بکمرک تبریز و جلفا میباشد ۱۲۰۰۰۰۰

ذ - مالیات راه کالاها و ترانزیتی که متوسط بو کی سی سی از کمرک تبریز مرخص و

از راه خسروی عبور کرده است ۲۴۷۹۰۶

و عوارض مالیات را مبنی بر و بهداشتی و ورقه های ترانزیت شماره ۴۲۹۰۱ و ۴۲۹۰۲

مربوط بکسر پرداختی مقداری سمور که توسط ایران سوترانس از بند رشا بمقتصد

امریکا حمل شده و یک قسمت از عوارض آنرا نپرداخته است ۱۱۸۴۶۶

بقیه در صفحه (۶)

ک شماره ۱۰۵
۲

وزارت دارائی

اداره کل کمرک

دايره

تاریخ

شماره

پیوست

موضوع ص ۶

- ز- حقوق و عوارض ۹۰۸ عدل پشم و موکه از کمرک یوسف اباد برده شده و ارزش آن در جمله س فصل دوم این گزارش ذکر شده است.
- ریال ۱۸۱۹۶۶
- ژ- حقوق و عوارض ۳۸۲۳ عدل کالا های صادراتی دفتر مشهد که ارزش آن در جمله س فصل دوم این گزارش ثبت است
- ۵۰۰۰۰
- س- حقوق و عوارض کمرکی مقداری کالا های متعلق بتجار که در تاریخ ۵ شهریور ۱۳۲۰ از انبار های اختصاصی بازرگانان بدون انجام ائین کمرکی در مشهد از بین رفته است و ارزش آن در جمله ر فصل دوم این گزارش نوشته شده است.
- ۷۵۰۰۰
- ش- حقوق و عوارض کالا های متعلق ببازرگانان که از کمرک ایستگاه تهران توسط ارتش شوروی مرخص شده است.
- ۱۲۵۶۳۳
- ص- حقوق کمرکی و عوارض ۱۷۸ عدل تسمه آهن بوزن ۴۸۰۶ کیلوگه از طرف بنگامایران سوئرانس قزوین مرخص شده است.
- ۲۱۶۲
- ض- مالیات راه ۶۵۸۰۰۰ تن مهمات و محمولات ترانزیتی بشح گزارش که طی نامه شماره ۴۹۴۹۵/۱۹۲۵ مورخ ۲۵ دی ۱۳۲۴ اداره راه آهن از - شهریور ۱۳۲۰ تا ۹ تیر ۱۳۲۴ توسط راه آهن ایران حمل شده است.
- ۵۰۰۰۰ ر ۶۵۸۰۰۰
- ط - برآورد انبارداری کالا های نیکه مستقیماً توسط نمایندگی بازرگانی شوروی وارد و معامله شد است (با استثنای مواد نفتی).
- ۴۱۳۱۵۸۵
- ظ - حق بندری و بهداری محمولات ترانزیتی که وسط راه آهن حمل شده و در جمله ط بالا مقدار آن ذکر گردیده است.
- ۱۰۵۶۱۶۰۰۰
- ع - حقوق و عوارض کالا های نیکه توسط یو . کی . سی . سی از کمرک ایستگاه تهران برای ارتش انگلیس مرخص شده است موضوع جمله ض فصل دوم این گزارش
- ۶۵۲۰۱۷۵
- غ- حقوق و عوارض کمرکی ۲ دستگاه اتومبیل سواری - نوشتن افزایش را سبب
- بقیه در صفحه (۷)

مک نمونه ۱۰۰
۲

وزارت دارائی

اداره کل کمرک

دایره

تاریخ

شماره

یلوست

موضوع

ص ۷

- ا سیاب یدکی اتومبیل - د وچرخه سواری - مطبوعات وغیرمکہ از طریق کمرک زاهدان بدون پرداخت حقوق و عوارض مرخص شده است .
- ریال ۱۰۵۵۲
- ۲۶۰۴
- ف - عوارض ترانزیتی چهل د ستگاہ کامیون وارد ما از طریق میرجاوہ
- ق - عوارض ترانزیتی ۳۸۹ د ستگاہ کامیون ترانزیتی کماز مرز زاهدان خارج شدہ است
- ۹۵۶۹
- ۲۱۳۸۹۱
- ک - عوارض ترانزیتی کالاہائیکہ از طریق زاهدان وارد شدہ است .
- گ - حقوق و عوارض ۷۵ د ستگاہ کامیون کماورد و در داخلہ فروش شدہ و اثین کمرکی انہا انجام نشدہ است .
- ۱۵۸۱۰۴۵
- ل - عوارض ترانزیتی کالاہائیکہ توسط یو . کی . سی . سی بدون انجام اثین کمرکی مرخص شدہ است .
- ۶۰۸۶۹۳۹
- م - حقوق و عوارض ۵۸۸۳۰ حلیہ پنزین صادرہ توسط کسولگری انگلیس برای ارتش متفقین
- ۶۹۵۱۵
- ن - حقوق و عوارض کمرکی اہن و سایر کالاہای متعلق بدولت موضوع جملہ ج - فصل اول این گزارش
- ۲۸۶۰۲۰۰
- و - حقوق و عوارض کمرکی کالاہای متعلق بتجارکہ د کمرک ہوا موجود بودہ و تصرف شدہ است موضوع جملہ ط فصل دوم این گزارش
- ۶۶۶۵۶۲۵
- ہ - حقوق و عوارض کمرکی ماشین تحریر و سایر ما شین الات وغیرہ موضوع جملہ ظ از فصل دوم کہ از کمرک ایستگاہ تہران برد شدہ است .
- ۱۲۴۰۷۱

جمع خسارات وارد ما از جهت حقوق و عوارض کمرکی ۶۰۸۹۶۲۴۱۷۶ ریال

توضیحا برای تکمیل اطلاعات مربوط باین فصل علاوہ مینماید کہ رقم بالا فقط مربوط بمیزان حقوق - مالیات راہ - و سایر عوارض کمرکی کالاہائیکہ کمرک توانستہ است از روی دفاتر انبار و باقراضات میزان انہا را تعیین نماید کالاہائی کہ از شمال و جنوب و همچنین از مرز خسروی یا زاهدان و سایر مرزہای ایران وارد و صادر شدہ کمکیست و کیفیت ان بر

کے کہ از شمال و جنوب و همچنین از مرز خسروی یا زاهدان و سایر مرزہای ایران وارد و صادر شدہ کمکیست و کیفیت ان بر

نمبر ۱۰۰۵

بقیہ در صفحہ (۸)

وزارت دارائی

اداره کل كمرک

دايره

تاریخ

شماره

یدوست

موضوع

ص ۸

این اداره مجهول است محسوب نشده است و همچنین مقداری مواد شیمیائی وارد و بدون پرداخت حقوق و عوارض ورودی تحویل کارخانه چرمسازی ایران گردیده و در مقابل آن چرم و اشیا چرمی تحویل گرفته شده که آن نیز بدون پرداخت عوارض کمرکی از کشور خارج شده است چون مدارکی در دست نیست تعیین حقوق و عوارض آن فعلاً مقدور نیست.

فصل پنجم - خسارات وارده بطور مستقیم و غیر مستقیم که بواسطه توقف نیروی خارجی در ایران بعمارت و ابنیه و اموال کمرک وارد شده

الف - ارزش خرید اثاثیه ادارات تابع کمرک تبریز که در موقع ورود نیروی شوروی از بین رفته است.

ریال ۲۶۶۷۳۶

ب - ارزش تمام شده کمرک خانه های خد افرین - مهاباد - خانه - صوفیعلی و قطور از توابع تبریز که بکلی منهدم شده است و مخارج تعمیر کمرک پلدشت که خسارت کلی دیده است.

۳۶۷۹۰۶

۱۶۱۷۳

۲۳۸۵۰

پ - بابت ارزش خرید اثاثیه از بین رفته کمرک ستارا

ت - خسارت وارده با بنیه کمرک ستارا

ث - ارزش اثاثیه از بین رفته کمرک بندر بهلوی و توابع آن و ارزش مصالح ساختمانی

چهار بارانند از کمرک بندر بهلوی که برچیده شده و مصالح آن از بین رفته است ۴۱۰۱۹۷

ج - هزینه تعمیرات ضروری ابنیه کمرک بندر بهلوی که در توابع شهر بهلوی سبب دیده است.

۱۷۷۵۰۰

۱۳۰۳۰۰

۲۰۰۰۰۰

چ - ارزش خرید اثاثیه از بین رفته کمرک با بسرود فاطر تابع آن

ح - هزینه تعمیرات بارها کمرک با بسر

خ - ارزش اثاثیه کمرک بندر شاه و فاطر تابع آن از قبیل لکومنز - واکونت - ولوان

ان - لوازم بنائی - تلفون - جراثقال - ولوان - لوازم برق - تراورس و

۲۵۲۷۵۹

اثاثیه دفتری و غیر دفتری دیگر

د - برآورد تخمینی خسارت وارده با بنیه و اموال منقول و غیر منقول کمرک بندر

شاه و بندرگزود فاطر تابع آن و مصالح ساختمانی عمارت کمرک خانه های کمیته شان

م
نموده ۱۰۰

بقیه در صفحه (۹)

وزارت دارائی

اداره کل گمرک

دایره

تاریخ

شماره

پدوست

موضوع

ص ۹

ریال ۱۳۴۷۴۱۲

وتلنجیک که بکلی خراب و از زمین رفته است *

د - ارزش تمام شده گمرک پل خاتون از توابع مشهد که بکلی مخروبه و از زمین رفته اثاثیه گمرک سرخس و لطف آباد و بلان - وجه نقد که در گمرک با جکیران و بلان برد شد - اثاثیه باسکاه گمرک کلته چنار - اثاثیه گمرک

مشهد

ر - بر آورد خسارت وارد مباعیان گمرک بانه - باشد - کانتینر و ارزش اثاثیه

از زمین رفته گمرک بانه - اورامان - باشد - سقز و سنندج از توابع

کردستان

ز - اثاثیه گمرک خرمشهر و گمرک جزیره و پهن شیرویل نو

ژ - خسارات وارد بانبیه و اثاثیه گمرک خرمشهر و آبادان

س - خسارت بابت اثاثیه از زمین رفته گمرک ایستگاه

جمع خسارات وارد به عمارت و انبیه گمرک

۷۲۷۲۲

۱۱۲۳۸۹

۹۰۶۶۱

۴۷۹۵۰۰

۲۶۷۲۲

ریال ۳۹۷۰۷۷۷

فصل ششم - خسارات وارد به اسکله ها و مراکز گمرکی بنادر

الف - هزینه تعمیر اسکله گمرک بوشهر بطول ۸۵ متر که بواسطه نزول کالاهای

سنگین متعلق به نیروی انگلیس خراب شده بمبلغ

ب - هزینه تعمیر اسکله گمرک خرمشهر

ریال ۹۰۰۰۰۰۰

۹۰۰۰۰

جمع ۱۰۹۰۰۰۰۰ ریال

فصل هفتم - فهرست هرگونه کمی که مبتدیان شده است *

الف - انبارها و باراندازها و محوطه های گمرک جلغا و انبیه گمرک صوفیعلی

و انبارها و کارا و گمرک بازرگان کلیه در اختیار نیروی شوروی و ایران سوترانس

بود موهنوز قسمت مہمی از آنها تخلیه نشده است کرایه

بقیه در صفحه (۱۰)

کے نمبر ۱۰۵
۲

۹۰۰۰۰۰۰

وزارت دارائی

اداره کل کمرك

دايره

تاریخ

شماره

پیوست

موضوع

ص ۱۰

- ب - اطاقها و انبارها و محوطه کمرك استارا از شهر پور ۱۳۲۰ بیعد در اختیار مامورین شوروی بوده
کرایه ۵۵۰٫۰۰۰ ریال
- پ - ابنیه کمرك بند ریهلوی که در تصرف مقامات شوروی بوده کرایه ۵۳٫۵۲۳٫۲۸۷ ریال
- ت سیک جرتقیل که از اول مهر ۱۳۲۲ تا اخرا سفند ۱۳۲۲ در اختیار مقامات شوروی بوده است کرایه ۲۱۰٫۰۰۰ ریال
- ث - انبار بزرگ در محوطه کمرك ابلسر بمساحت ۲۱۶۳ متر از ۱۱ مهر ۱۳۲۱ تا ۵ اتیر ۱۳۲۳ باختیار مقامات شوروی گذارد شد بوهه نین انبار کبریت بمساحت ۱۷۲ متر از ۱۱ مهر ۱۳۲۱ تا ۲۵ فروردین ۱۳۲۲ و از ۹ تیر ۱۳۲۳ بیعد در تصرف نیروی شوروی بوده است کرایه ۱۴۰٫۳۰۲ ریال
- ج - شش انبار و باراندا از کمرك نوشهرازی ۹ مهر ۲۱ تا ۲۵ مهر ۲۴ و عمارت کمرك محمود اباد از اول مرداد ۲۲ تا ۱۲۰ بان ۲۴ و بارک چوبی کمرك نوشهرازی از تیر ۲۱ تا آخر شهر پور ۲۴ در تصرف نیروی شوروی بوده است کرایه ۷۰۹٫۳۸۰ ریال
- چ - عمارات و ابنیه و انبارهای کمرك بندر شاه و میندرکناز تیر ۲۱ بیعد در اختیار مقامات شوروی بوده کرایه ۴۰۸٫۹۰۰ ریال
- ح - بارکاس کمرك بندر شاه مکهدرمال ۱۳۲۰ و ۳۲۱ در اختیار مقامات شوروی بوده و موتور برق با مامورین متصدی ان که حقوق انها از بودجه کمرك پرداخته در اختیار مقامات شوروی بوده است کرایه ۱۰۲٫۰۰۰ ریال
- خ - بنا یها سگه کله چنار از توابع مشهد کفنا فروردین ۱۳۲۱ در اختیار مقامات شوروی بوده است کرایه ۸٫۰۰۰ ریال
- د - اطاق با برق در کمرك خسروی در تصرف نیروی انگلیس بوده کرایه ۹۰٫۰۰۰ ریال
- ذ - پنج دستگا عمارت بندر شاه پور در تصرف نیروی متفقین بوده است کرایه ۷۵۰٫۰۰۰ ریال
- ر - پنج انبار کمرك خر مشهرازی ۲۲ تا ۱۱۷ سفند ۲۲ در تصرف نیروی امریکا بوده است کرایه ۵۲۸٫۰۰۰ ریال

کله نمره ۱۰۵

جمع کرایه عمارت و ابنیه که در تصرف مقامات متفقین بوده است ۶۱٫۶۱۶٫۸۶۹ ریال

بقیه در صفحه (۱۱)

وزارت دارائی

اداره کل كمرک

دايره

تاریخ

شماره

یدوست

موضوع

ص ۱۱

علاوه بر آنچه از نقطه نظرمالی در این فصل ذکر شد اداره کل كمرک و ادارات تابعه آن در استانها و شهرستانها از نظر پیشرفت امور متفقین تقریباً از هرگونه مساعدتی که متذکر بوده و از طرف مقامات نظامی یا غیر نظامی متفقین تقاضا شده حتی مواردیکه از قبول تقاضای آنها خود در مضیقه واقع میشده در بیخ نداشته است مثلاً برای تأمین محل سکونت آنها اداره كمرک کلیه ماکن مورد احتیاج مبرم خود راحتی محل مسکونی کارمندان را در اختیار آنها گذارد ما است.

از جمله تمام اطاقها انبارها و حوطه ها اسکله ها و حتی منزلها یکا رمندان كمرک بندر شاهی و در اختیار کامل ارتش انگلیس بود ما است - تمام محوطه های كمرک خرمشهر و پنج انبار بزرگ اجری بزرگ در اختیار نیروی امریکا بود ما است. در كمرک خسروی نیز یک اطاق با استفاد از برق و آب با اختیار نیروی انگلیس گذارد شده است. تمام ابنیه و اطاقها و انبارها و محوطه و باراندا ازها كمرک استار او همچنین محل سکونت زن و فرزندان رئیس و - کارمندان كمرک نامبرده در اختیار و تصرف نیروی شوروی بود ما است. در رتبه زیر کلیه انبارها و ورشته خط آهن داخل محوطه كمرک بستگا متبریز (با استثنای دوانبار کوچک) با اختیار مقامات شوروی گذارد شده و از محوطه و خطوط آهن مجاننا استفاد نمود ما اند. کلیه انبارها و محوطه های كمرکی و چندین اطاق از ابنیه كمرک جلفا و با سگا پل ارس در اختیار ایران سوترانس قرار دارد که کلیه بدون کرایه در دست آنها بود ما است.

کلیه انبارها و کارگاههای كمرک بازرگان در تصرف مقامات نیروی شوروی و مجاننا از استفاد سینمایند. از لحاظ انجام تشریفات كمرکی در تمام نقاطی که ارتش شوروی وجود داشته تسهیلات بزرگی از هر حیث بعمل آمد به این معنی که اولاً جناس و مهما مترانزیتی که از بناد رجوب برای حمل بخاک شوروی رسید بدون هیچ تشریفات بروسپه حمل شد ما است و کالاهای تجارتی که متوسط نمایندگی بازرگانی شوروی برای فروش بانبارهای خصوصی خود شان حمل و در اختیار خود شان بوده و پس از معامله خریداران را موظف نمود ما اند که بكمرك مراجع و حقوق و عوارض كمرکی را بپردازند.

کالاهای صادراتی نیز بخاک شوروی بدون ارائه بكمرك خانه های مرزی بود و فقط ادارات كمرکی برای قسمتی از آنها اظهارنامه های خروجی که بعد از تنظیم و تسلیم گردیدند به پروانه خروجی صادر نمود ما اند.

بقیه در صفحه (۱۲)

کک
نمبره ۱۰۰
۲

وزارت داری

اداره کل کمرک

دایره

تاریخ

شماره

پیدوست

موضوع

ص ۱۲

بعلاوه هر موقع از طرف مقامات متفقین تقاضا شده هرگونه اثاثیه که در کمرکخانهها موجود بوده که مورد نیاز آنها واقع گردیده مانند ترازو - قبان - جرثقیل - لوازم آتش نشانی و تلمبه و غیره بدو ن مضایقه در اختیار آنها گذارد میشد است.

از تذکرات این نکته نیز در این گزارش ناگزیر است که در نتیجه این مساعدت ها و کمک ها تیکه البته از نظر بیشتر مقاصد متفقین این اداره میزول داشته و حقیقتاً فاذا گار بهائی که از طرف این اداره و مأمورین آن شده است کمی سابقه است کلیه مقررات مربوط با امور کمرکی و مرزی فلج شد و مرسته انتظامات داری کمیخته شد و متا وضع فعلی بحالت اولی بر گرد و عمارات خراب شده و اثاثیه از بین رفته تهیه همانند قبیل از شهریور ۱۳۲۰ برپا شود مستلزم صرف وقت و هزینه هنگفتی خواهد بود مخصوصاً در قسمت شمال زیرا بطوریکه مستحضرید اداره کل کمرک در نقاط شمالی بلا اخص در قسمت مازندران و بندر تاش و بندر گر بهترین تأسیسات و بناها و همچنین بهترین اثاثیه ها که در سالهای قبل از جنگ تهیه شده بود در این راه تلفات عمده را متحمل شده است.

فصل هشتم - کالاهای که در راه شوروی مانده است

۴۰۰ ر ۱۱ و ۲۲۳ ریال

ارزش تقریبی کالاهای پایابای که در خاک شوروی باقی مانده است

رقم بالا عبارت است از کالاهای المانی که طبق قرارداد مربوطه بتصفیه حساب مورخ ۳۰ اکتبر ۱۹۳۰ بین ایران و المان و بانک ملی ایران و بازرگانه حسابهای آنها ترخیص شده است و در نتیجه انعقاد قرارداد مذکور و تأیید نامه اجرای کالاهای وارداتی و صادراتی ایران و المان دارای حساب خاصی بود و این عمل تا قبل از آغاز جنگ بین اتحاد جماهیر شوروی و المان جریان کامل داشته است و طبق امارهائیکه در این اداره موجود است فرستاده های پایابای ایران با المان از مقدار کالاهائیکه در مقابل بایستی از المان بایران وارد شود تجاوز نمود و این اداره تصور میکند در آن تاریخ مقدار زیادی از محمولات تها تری که ارزش تقریبی آنها بیش از ۲۲۳ ملیون ریال است که از طریق خاک اتحاد جماهیر شوروی بایستی بطور تراتزیت سپور نمود و وارد کشور ایران شده باشد در خاک شوروی بحالت بروز جنگ بین دو کشور شوروی و المان باقی مانده است - البته رقم مذکور گامالت تقریبی و رقم صحیح آنرا بانگلی ایران که حساب تها تری را نگاهدا - مینموده است و میتواند صورت دهد - اداره کمرکی نتوانسته اند در این زمینه اطلاعاتی تهیه نمایند.

بقیه در صفحه (۱۳)

کد ندره ۱۰۵
۲

وزارت دارائی

اداره کل كمرک

دایره

تاریخ

شماره

پیوست

موضوع

ص ۱۳

فصل نهم - کالاهای صادراتی که در کمرکات از میان رفته است *

ارزش تقریبی ۹۸۹۸ عدل پوست - میشن - پشم - موی بز - خشکبار و غیره متعلق به بازرگانان که در کمرک جلفا از طرف مقامات شوروی و کمیسرین غنائم جنگی شوروی بازداشت و از کشور خارج شده است ۲۰۰۰۰۰ ریال ۷۰۲ ریال توضیح اینکه مقدار زیادی کالاهای صادراتی در کمرک بازرگان متعلق به تجار علاوه بر آنچه در این فصل و در فصل دوم این گزارش صورت داده شده موجود بوده که بسبب از بین رفتن کلیه دفاتر و اوراق کمرکخانه نامبرده تعیین ارزش آنها میسر نیست *

فصل دهم - کالا و مواد خوارباری که بدون اخذ حقوق و عوارض کمرکی توسط متفقین از ایران خارج شده است

الف - حقوق و عوارض ۱۳۰ تن برنج که از کمرک بندر پهلوی بدون پرداخت حقوق و عوارض خارج شده است

ریال ۹۱۰۰

ب - برآورد حقوق و عوارض خروجی کالاهائیکه در سالهای ۱۳۲۱ و ۱۳۲۲ و ۱۳۲۳

۸۰۹۶۸۱

و ۱۳۲۴ توسط ارتش شوروی از با بلسر صادر شده است *

جمع ۸۱۹۵۸۱ ریال

طبق گزارش کمرک تبریز بعد از حوادث شهریور ۱۳۲۰ مقدار زیادی کالا و مواد خواربار توسط مقامات شوروی خریداری و از کشور صادر می شد و ظاهراً بعضی اوقات صورتهائی از آنها برای محاسبه حقوق و عوارض ارائه میداد و مومدی بود مانند آنچه صادر شده و حقوق و عوارض آنها را پرداخته اند - کمرک تبریز در گزارش خود اضافه میکند مقدار کالاهائیکه بدون پرداخت حقوق و عوارض از کشور خارج شده کاملاً مجهول و هیچ مدرک و ماخذی برای تهیه چنین صورتهائی در دست ندارد *

فصل یازدهم - خسارات وارد بکارمندان کمرک

الف - اثاثیه از بین رفته بکارمندان بندر پهلوی

ریال ۳۰۳۵۶۸

ب - اثاثیه از بین رفته بکارمندان استارا

۷۷۲۰۰۷

پ - اثاثیه از بین رفته بکارمندان تبریز و جلفا

۳۱۱۴۶۴

کمه
نمبره ۱۰۰
۲

بقیه در صفحه (۱۴)

وزارت داخلی

اداره کل گمرک

دایره

تاریخ

شماره

پیوست

موضوع

ص ۱۴

ریال	۴۵۹۹۲	ت - اثاثیه ازین رفته کارمندان با پاسر
"	۴۱۶۱۲	ث - اثاثیه ازین رفته کارمندان ترکان
"	۵۵۰۷۴	ج - اثاثیه ازین رفته کارمندان مشهد
"	۲۲۲۹۴۸	ج - اثاثیه ازین رفته کارمندان سنندج
"	۲۰۷۰۵	ح - اثاثیه ازین رفته کارمندان اهواز
"	۱۰۳۱۴۶	خ - اثاثیه ازین رفته کارمندان خرمشهر
"	۱۷۵۰	ذ - اثاثیه ازین رفته کارمندان بوشهر

ریال ۱۸۳۲۶۶

جمع خسارات وارد به کارمندان

توضیح آنکه علاوه بر خسارات مالی که در بالا گفته شد شش نفر از کارمندان این اداره نیز در نقاط مختلف در اثر بمباران هوایی یازمینی کشته شده است.

فصل دوازدهم - جمع کل خسارات از هر حیث

ریال	۷۵۲۳۷۹۳۵۴	الف - خسارات وارده در نقاطی که ارتش شوروی اقامتگزید ماند
"	۲۶۹۴۲۹۰۲۸	ب - خسارات وارده در نقاطی که ارتش انگلیس و امریکای متوقف بوده اند
"	۵۰۰۰۰۰۰۰۰	پ - مالیات راه ۶۵۸۰۰۰ تن مهمات و محمولات ترانزیتی جمله ز نصل

چهارم این گزارش

ریال ۶۷۰۶۸۰۸۳۸۲

جمع کل خسارات از هر حیث

در خاتمه لازم میدانم چند نکته مهم دیگر را در این گزارش تذکره دهم.

اولاً - اینکه ارقام مندرج در این گزارش آنچنانچه بابت اموال ازین رفته ادارات گمرکی است عبارت از قیمت خرید آنهاست که متدریج در سالهای قبل از جنگ با قیمتهای نازل خریداری شده و شاید بعضی از آنها را نتوان حتی پاره برای قیمت قلم داده شده تهیه نمود.

(بقیه در صفحه ۱۵)

کک
نونه ۱۰۰
م

وزارت دارائی

اداره کل گمرک

دایره

تاریخ

شماره

پیوست

موضوع

ص ۱۵

در قسمت قیمت کالاهای صادراتی نیز ارزش روزی که در گمرک برای صادرات کشور اظهار شده است عیناً
بحساب آمده.

ارزش کالاهای وارداتی نیز ارزش سیف است نه ارزش بازار ایران چه که در بعضی موارد ملاک حقوق
گمرکی بعضی کالاها که از روی ارزش حقوق گمرکی میپردازند قیمت بازار محل است.

ثانیاً همانطوریکه در فصول مختلف این گزارش قید شده در بعضی از نقاط مرزی که کلیه یا قسمتی از محوطه
ها - انبارها - اسکله یا سایر موسسات گمرکی دیگر را اختیار متفقین بوده و مخصوصاً در نقاطی که هنوز هم
در اشغال نیروی متفقین است ادارات گمرک نتوانسته اند خسارات وارده را برآورد نمایند و همچنین
بعملت عدم حضور مأمورین گمرک در نقاطی که ادارات گمرک نظارت نداشته اند و بی اطلاعی آنها از رفت و آمد
کشتی ها میزان کالاهای وارد و صادراتی را برای این اداره مجهول است و تا زمانیکه ادارات گمرکی مانند قبل
از جنگ نظارت کامل در امور مرزی نداشته باشند اظهار نظر قطعی نسبت به میزان خسارات وارده میسر
نخواهد بود.

ثالثاً - ارقامی که در این گزارش داده شده است با اینکه در جمع آوری آنها نهایت دقت بعمل آمده

باید بطور تخمین تلقی شود.

مدیر کل گمرک - ظلی

۳

مک
نمبره ۱۰۰
۲

۲۲ فروردین ۱۳۲۱
شماره ۱۰۷۳

My dear Prime Minister,
You will remember that
informed you on more than one
occasion that the Persian
the tripartite press case
was not satisfactory. On
occasion you promised to
as censor an experience
who would be able to
immediately without
er authority, and the
complaint that press
suffering unbecom-
fer days ago I in-
British and other
were complaining
British and Sov-
always present

British Legation,
Tehran.
21st September, 1942.
No. 1276.
شماره ۱۲۷۶

My dear Prime Minister

I write this letter to remind
Your Excellency of your promise, made
orally on September 20th, to issue the
necessary orders to prevent the pub-
lication in the press of reports of
speeches hostile to the Allies which
are made by deputies in the Majlis.
Such speeches ought not, of course, to
be made, and it is a cause of surprise to
me and to my Government that creatures
who for years did nothing but draw
their pay as deputies and agree to any
measure which the late Shah liked to
put before them, are now so full of
heroic speeches designed to hamper the
efforts of the democratic British
Government in their struggle against
the arbitrary régime of the Germans.
If, however, we admit for the moment

that /
His Excellency,
Monsieur Ahmad Qavam,
President of the Council of Ministers,

اتاق نخست وزیرین
مقصود از نگارش این نامه بخاطر
آوردن جده است که انجناب شفا
در تاریخ ۲۰ سپتامبر فرموده اند
براینکه از امر لایحه صادر خواهند
فرمود که از درج گزارش مطبوعاتی که
بر علیه متفقین از طرف نمایندگان
مجلس شورای ملی در مجلس
اید در مطبوعات جلوتی
است این قبیل نطقها اصلا
نکرد و این هم باعث تعجب و دستداری
هم باعث تعجب دولت متفقین
گردیده که مجروحانی در خطی سالیهای
مجلس و هیچ کاری انجام نداده اند
جز اینکه حقوق پندون نمایندگی
در یافتن ربا خرداندن که شاه سابق
بناها تکلیف مینمود موافقت نمایند
حال باین اندازه لایق شایسته
امیر مینمایند که مشورین جلال وارد

جناب آقای احمد توابع نخست وزیر

وزارت کشور
شهر باقی کل کشور

آرشیو ملی ایران (سازمان اسناد و کتابخانه ملی) در هشتمین سالگرد اشغال ایران توسط نیروهای متفقین در شهریور ۱۳۲۰، اسنادی از خسارات وارده به کشور در دوره حضور قوای متفقین و تلاش دولت انگلیس برای سانسور اخبار جنگ و پیگرد مضمونان مخالف نیروهای خارجی منتشر کرده است.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور خارجه
۹
۱۳۲۷
۲۵۶۳۰

جناب آقای نخست وزیر
معتبر است اخبار خاطر مبارک میرساند
اداره تکاشته و تقاضای خود را اندک اولاً هفته ای دو بار هر دو هفته
از آنجا که این امر با توجه به این که این اخبار و روایتی جوینده
شبهه چهارشنبه از ساعت ۷ تا ۷ و نیم باشد و در هر روز یکشنبه در این روزها
شاید از این اخبار و روایتی جوینده در این روزها
در ساعت ۱۶ و نیم و ۱۱ بجای شنبه اخبار و روایتی جوینده در این روزها
برای انجام تقاضاهای مندرج در این گزارش مستنطقاً مراجعه نموده که در دستگاه ران برود
اندازند.

رئیس هیأت اداره انتشارات و تبلیغات

۱۰۳۸
۱۱۸۴
وزارت دارایی

چون بر اثر مذاکرات وزارت امور خارجه با سفارت انگلیس
انگلستان کنترل پولی و سانسور نامه ها و تلگرافات
تاریخ ۲۴/۱۶/۸ یکلی لغوی گردیده است بنابراین
راشبه را بدینوسیله اعلام و خواهشمند است ادرات
ظه را از تصحیح فوق الذکر آگاه فرمایند.
مراسله سفارت انگلیس و نامه منبوط بالغشاء

وزارت خواربار

میشایند قسمت جنوبی راه آهن در تحت نظارت کامل انگلیسها و قسمت
روسها قرار گرفت از تعداد ۳۵۰۰ کامیونیکه بنا بر حساب ماده این ملک
۲۵۰۰ عدد آن بر سیله بود. ن. س. س. ایران سوزنراس روسها و اوارت
گردیده از ۱۰۰۰ کامیون دیگری که باقی میماند بیشتر آنها بدون لاستیک و
دولت ایران در تمام اوقات فقط توانسته است با دادن لاستیک از ۱۵۰ عدد
بلافاصله پس از اخراج رضاشاه که متأسفانه در موقع جمع آوری محصول ۱۹۴۱
دولت ایران نتوانست بیش از مقدار از آنچه میبایست خریداری کند و برای جلوگیری از
انگلیسها ۷۰۰۰ تن روسها ۲۲۰۰ تن گندم باین ملک وارد نمودند.
نداشت معتمد انیسوزان مبردی را ذکر کرد که گندم منبر خاخانه حریف و میل شده باشد
بپایه قرار دادند. دولت در این موضوع منبر را برای مسامحه در جمع آوری گندم در داخل
شاه اوت ۱۹۴۲ اعلام برای جمع آوری محصول هذمه همگروهی اقدام مؤثری
بین ماه اوت ۱۹۴۱ و اوت ۱۹۴۲ چهار کامیونیکه شمشیر و بندیل بات ۲۶۶ سپتامبر
مدت از طرف دولت همکاری لازم و در واقع صمیمانه باین عمل آمده و کلیه تقاضاهای من
موقع مورد تصویب واقع شده است ولی در هر صورت برای جمع آوری کل محصول ۱۹۴۲
وقت سپری شده بود.
چهار رانجیه گندم خیزیم در مملکت وجود داشت
آذربایجان خراسان

شماره عمومی
شماره خصوصی
روزه خان
تاریخ ثبت
۱۲۷۵۱
تلفن
تاریخ ثبت
۲۸

مکتب سنجیدگی
تاریخ ۱۰۱۲
بیت کردن و فرزندان
از و...
۲- در اوت ۱۹۴۲
کسر در اوت ۱۹۴۲

I avail myself of this opportunity
to rene to Your Excellency the
assurance of my highest consid-